

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií

Potenciál cestovního ruchu na Břeclavsku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce:
Ing. Helena Lorencová, Ph.D.

Vypracovala:
Klára Pálková

Brno 2015

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci:

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne: 2.1.2015

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Ing. Heleně Lorencové, Ph.D. za odbornou pomoc a cenné rady. Velký dík patří také mé rodině za podporu během celého bakalářského studia.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá potenciálem cestovního ruchu v okrese Břeclav, který se nachází v nejnižnějším cípu Moravy. První teoretickou část tvoří přehled problematiky, která je věnována oblasti cestovního ruchu z obecného hlediska - jeho dělení, typům, vlivům a předpokladům dalšího rozvoje. V teoretické části je také vysvětlen potenciál cestovního ruchu pomocí lokalizačních, realizačních a selektivních faktorů. Pro zpracování druhé části práce jsem provedla vlastní průzkum a zpracovala informace a dokumenty týkající se vybraného území Břeclavska. Jsou zde popsány přírodní, demografické a socioekonomické charakteristiky a vyhodnoceny lokalizační i realizační předpoklady pro cestovní ruch a celkově atraktivita oblasti. Ve třetí části práce jsem hodnotila potenciál cestovního ruchu dle Bíny (2002) a následně provedla SWOT analýzu a dotazníkové šetření.

Klíčová slova: cestovní ruch, okres Břeclav, potenciál cestovního ruchu

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is to evaluate the potential of tourism in district Břeclav which is located in the south of Moravia. First theoretical part of this thesis contains basic summary of tourism including typology, effects and prerequisites for further development. Another part is about my own research and processing information and documents relating to the selected area Břeclavsko. There are described natural, demographic and socioeconomic characteristics and evaluated the localization and implementation assumptions for tourism and overall attractiveness of the area. In the last part was potential evaluated of methods according Bína (2002) and then there were identified strengths, weakness opportunities and threats of the area.

Key words: tourism, district Břeclav, potential of tourism

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 CÍL PRÁCE	2
3 PŘEHLED PROBLEMATIKY	3
3.1 Cestovní ruch	3
3.1.1 Význam cestovního ruchu	3
3.1.2 Druhy cestovního ruchu	4
3.1.3 Formy cestovního ruchu	6
3.1.4 Aktéři cestovního ruchu	7
3.2 Potenciál cestovního ruchu	9
3.2.1 Lokalizační předpoklady	10
3.2.2 Realizační předpoklady	12
3.2.3 Selektivní předpoklady	13
3.3 Vlivy cestovního ruchu	14
3.3.1 Vlivy cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí	14
3.3.2 Vlivy cestovního ruchu na krajinu	16
3.3.3 Nežádoucí vlivy cestovního ruchu	17
3.4 Metody hodnocení cestovního ruchu	18
3.4.1 Posouzení rekreačních předpokladů území metodou TERPLAN	18
3.4.2 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Vepřeka	19
3.4.3 Metodická konstrukce hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2002	20
3.4.4 Metodická konstrukce hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2010	20
4 POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU VYBRANÉ OBLASTI	21
4.1 Stručná charakteristika okresu Břeclav	21

4.2	Lokalizační předpoklady	21
4.2.1	Přírodní předpoklady	21
4.2.2	Kulturně-historické předpoklady	27
4.3	Realizační předpoklady	30
4.3.1	Silniční doprava.....	30
4.3.2	Železniční doprava	31
4.3.3	Lodní doprava.....	31
5.3.4	Ubytovací zařízení.....	32
4.4	Selektivní faktory	32
4.5	Potenciál cestovního ruchu a návštěvnost.....	34
4.5.1	Vinařství	34
4.5.2	Moravské vinařské stezky	35
4.5.3	Cykloturistika	35
4.5.4	Návštěvnost Lednicko-valtického areálu	36
5	METODIKA	36
5.1	Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2002	37
5.2	Dotazníkové šetření.....	39
5.3	SWOT analýza	40
6	VÝSLEDKY	41
6.1	Vlastní hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny (2002)	41
6.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	43
6.2.1	Celkové vyhodnocení	46
6.3	SWOT analýza	47
6.4	Návrhy řešení k celkovému rozvoji cestovního ruchu na Břeclavsku	48
7	ZÁVĚR A DISKUSE	50

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
9 SEZNAM TABULEK	56
10 SEZNAM PŘÍLOH.....	56

1 ÚVOD

Cestovní ruch se v posledních letech stává velmi významným celosvětovým fenoménem, především jako důležitá součást tzv. průmyslu volného času. Dle zkušeností z českých i slovenských měst, obcí i regionů lze říci, že místní obyvatelé i vedení radnic vkládají velké naděje do využití cestovního ruchu. Vidí v něm zdroj příjmu pro obec i možnost vytváření nových pracovních příležitostí.

Cestovní ruch má důležitou roli v rozvoji území. Po desetiletí nepřetržitého rozvoje se stal jedním z celosvětově nejvíce významných průmyslových odvětví a tvoří 11 % světového HDP. Otázce environmentálních dopadů rozvoje cestovního ruchu se začalo věnovat až v posledních letech, kdy mohutný rozvoj cestovního ruchu, spojený s růstem životní úrovně ve vyspělých zemích, upozornil na řešení otázky jeho trvalé udržitelnosti. Na druhou stranu vlivem obrovského rozvoje cestovního ruchu v určitých lokalitách může docházet k poškozování životního prostředí, nadměrnému využívání přírodních zdrojů a hrozí i vznik konfliktů mezi domácími obyvateli a návštěvníky, například z důvodu odlišných zvyklostí a způsobu chování.

Okres Břeclav se nachází v nejnižnější části Jihomoravského kraje. Území se vyznačuje mnoha významnými přírodními pozoruhodnostmi a kulturními památkami, které tvoří předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Důležitým faktorem je také geografická poloha oblasti, neboť leží při hranicích se Slovenskem a Rakouskem a je velmi důležitá z hlediska dopravní infrastruktury v rámci celé České republiky.

V bakalářské práci je popsána základní charakteristika a předpoklady cestovního ruchu. V této části jsem pracovala s různými zdroji literatury, knižními i elektronickými. Také jsem využila průvodce a brožury propagující danou oblast. Další část je zaměřená na potenciál cestovního ruchu na území Břeclavska, který je důležitý pro rozvoj regionu a jako poslední je vyhodnocen celkový potenciál cestovního ruchu daného území.

2 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnocení současné situace cestovního ruchu v okrese Břeclav. Úvodní část je věnována typologii, formám a druhům cestovního ruchu, klasifikaci účastníků cestovního ruchu a stručnému popisu základních metod hodnocení cestovního ruchu. Dalším cílem byl popis potenciálu cestovního ruchu, tedy jeho lokalizační a realizační předpoklady a selektivní faktory. Z toho byla pak vytvořena SWOT analýza, která byla podpořena také výsledky dotazníkového šetření. SWOT analýza odhalí silné a slabé stránky a tím umožňuje zhodnotit nedostatky a navrhnout nová opatření, vedoucí ke zlepšení současného stavu.

3 PŘEHLED PROBLEMATIKY

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch patří v současnosti do velmi významné oblasti národního hospodářství mnoha vyspělých států světa. Přispívá ke zlepšení životní úrovně obyvatelstva a postupně se stává nedílnou součástí spotřeby. Turismus zasahuje jak do pracovního, tak i do mimopracovního způsobu života společnosti i jednotlivce. Má přímou vazbu na lidské potřeby, na jejich strukturu a priority uspokojování (Nejdl, 2011).

Dle Benešové a Kruisové (2013) cestovní ruch představuje „souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu a současně i aktivit podniků a organizací poskytujících služby pro zajištění pobytu účastníků cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště.“ Jde o významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Každý rok představuje největší pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené.

Účelem je umožnit, organizovat a zpříjemnit občanům cestování. Postupně začalo vznikat velké množství profesionálních podnikatelských subjektů, které vedou k uspokojení přání a potřeb občana. Šíře oboru cestovního ruchu tak ve svých ekonomických souvislostech přináší značný multiplikační efekt (old.czechtourism.cz, 2014).

V průběhu posledních desetiletí prochází cestovní ruch velkými změnami. Patří mezi celosvětově nejvýznamnější průmyslové odvětví. Dle agentury CzechTourism tvoří 11% celosvětového HDP (Oeconomica, 2010).

3.1.1 Význam cestovního ruchu

- participuje se na všestranném rozvoji osobnosti
- odpočinkem dochází k obnovení fyzických a duševních sil
- převzetím nových zvyků a návyků z jiných zemí pomáhá vytvářet nový životní styl
- slouží k účelnému využití volného času

- pomáhá vzájemně poznávat se a dorozumívat se mezi lidmi
- slouží jako motivace k získání jazykových znalostí (old.czechtourism.cz, 2014)

Odvětví cestovního ruchu patří mezi nejvýznamnější součásti národního i světového trhu. Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu a Světové rady cestování a cestovního ruchu je cestovní ruch největším zaměstnavatelem a jedním z nejvýnosnějších odvětví světové ekonomiky (Pourová, 2010).

Makroekonomický význam cestovního ruchu:

- ovlivňuje zaměstnanost
- podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu
- přispívá do platební bilance státu (devizové příjmy)
- tvoří příjmy státního rozpočtu
- má vliv na příjmy rozpočtu regionů
- příznivě působí na investiční aktivitu (Pourová, 2010)

3.1.2 Druhy cestovního ruchu

Druhem cestovního ruchu se rozumí takový typ, kde jeho hlavním kritériem je způsob realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách (Franke, 2012).

I. Dle místa realizace

- A. Domácí cestovní ruch – pohyb turistů v daném území a aktivity s ním spojené bez překročení hranic
- B. Zahraniční cestovní ruch – cestování přes hranice státu
 1. Příjezdový cestovní ruch
 2. Tranzitní cestovní ruch
 3. Výjezdový cestovní ruch
- C. Vnitrostátní cestovní ruch – aktivity spojené s domácím a příjezdovým cestovním ruchem

- D. Národní cestovní ruch – aktivity spojené s domácím a výjezdovým cestovním ruchem
- E. Světový cestovní ruch – veškerý cestovní ruch spojený s překročením hranic
- II. Dle vztahu k platební bilanci
 - A. Aktivní cestovní ruch (příjezdový) – příjezdy zahraničních turistů do země → příliv příjmů
 - B. Tranzitní cestovní ruch (část aktivního) – je krátkodobý a zabývá se průjezdem turistů danou zemí
 - C. Pasivní cestovní ruch (výjezdový) – výjezdy domácích obyvatel do zahraničí → vývoz platebních prostředků
- III. Dle délky pobytu
 - A. Krátkodobý cestovní ruch – pobyt mimo bydliště nepřesáhne více než tři dny, maximálně dvě přenocování
 - B. Dlouhodobý cestovní ruch – jedná se o maximální pobyt mimo bydliště, který je kratší jako jeden rok nebo šest měsíců
- IV. Dle způsobu zabezpečení
 - A. Organizovaný cestovní ruch – takový, kdy doprava, pobyt a s nimi související služby jsou zabezpečovány veřejnou institucí (cestovní kanceláře)
 - B. Neorganizovaný cestovní ruch – dopravu, pobyt a další služby si účastník zajišťuje sám
- V. Dle způsobu účasti a formy úhrady nákladů na účast
 - A. Volný cestovní ruch (komerční) – účastník si hradí účast sám a není ničím podmíněna
 - B. Vázaný cestovní ruch (nekomerční) – účastník hradí pouze část nákladů, ostatní hradí zaměstnavatel, pojišťovna, účast je podmíněna splněním určité podmínky (old.czechtourism.cz, 2014)

3.1.3 Formy cestovního ruchu

Forma cestovního ruchu je takový typ cestovního ruchu, pro jehož určení je klíčovým kritériem motivace návštěvníka. Mezi základní motivace patří poznávání nového prostředí, odpočinek a kontakty s lidmi (Franke, 2012).

- I. Rekreační forma cestovního ruchu
 - základní forma; spojená s obnovou duševních a fyzických sil účastníka cestovního ruchu
- II. Kulturně-poznávací forma cestovního ruchu
 - spojená s rekreační formou; za hlavní cíl se považuje návštěva historických objektů, přírody a kulturních akcí; převažuje především v příjezdovém cestovním ruchu do České republiky
- III. Lázeňsko-léčebná forma cestovního ruchu
 - zdravotní pobyty v lázních; v České republice je významná pro domácí cestovní ruch i pro incoming
- IV. Sportovně-rekreační forma cestovního ruchu
 - všechny formy nejrozšířenějších sportů (vodní sporty, cykloturistika, lyžování, pěší turistika); Česká republika má nejlépe udržované a nejkvalitněji značené turistické cesty v Evropě
- V. Business tourism
 - A. Kongresová turistika – obchodní cesty; aktivity spojené s účastí na veletrzích a výstavách
 - B. Incentivní turistika – za poznáním; cestovní kanceláře hradí pobyty delegátům, kteří na daném místě budou později provádět turisty
- VI. Seniorská forma cestovního ruchu
 - Významná pro Českou republiku; senioři patří mezi vyhledávané turistické klientely
- VII. Mládežnická forma cestovního ruchu (youth tourism)
 - klientela s vyhlídkou pozdějších opakovaných cest

- VIII. Venkovská turistika, agroturistika, ekoturistika
- umístěna do venkovských oblastí; ohled na ekologickou a regenerační funkci pro lidi
- IX. Cestovní ruch mimo veřejné formy
- chataři a chalupáři; velmi časté v České republice
- X. Ostatní formy cestovního ruchu
- A. Náboženská
 - B. Lovecká
 - C. Dobrodružná
 - D. Nákupní
 - E. Industriální (CzechTourism, 2014)

Z pohledu České republiky se typy cestovního ruchu liší region od regionu. Turisté přijíždějící do velkých měst vyhledávají především muzea, divadla, a významné historické památky – Karlův most, Pražský hrad, Staroměstské náměstí, Národní divadlo a mnoho dalších. Jedná se tedy o městský a kulturně poznávací cestovní ruch, který u nás patří mezi nejvýznamnější (Franke, 2012).

3.1.4 Aktéři cestovního ruchu

- I. Kategorizace účastníků cestovního ruchu
- A. Podle věku – děti a mládež; ekonomicky aktivní obyvatelstvo; senioři
 - B. Podle dosaženého vzdělání – účastníci se základním, středoškolským a vysokoškolským vzděláním
 - C. Podle profesních skupin – účastníci pracující ve službách (v terciárním sektoru); v dělnických profesích (v sekundárním sektoru) a pracující v zemědělském sektoru (v primárním sektoru) (Wahla, 2010).

Senioři se v posledních letech dostávají do popředí zájmu, a to v nejrůznějších oblastech nabídky a prodeje zboží a služeb (i v cestovním ruchu). Jeden z hlavních důvodů je

především dostatek finančních prostředků a také času, který se snaží využít například formou cestování. Také ve větší míře využívají cestovní kanceláře, jelikož pouze malé procento seniorů se odhodlá cestovat autem do zahraničí (Kotíková, 2013).

II. Typy účastníků cestovního ruchu

- A. Turisté – dočasní návštěvníci, zdržující se minimálně 24 hodin v místě, které navštívili. Jejich hlavní motivací může být buď využití volného času formou dovolené, odpočinku, zábavy, sportu nebo cestování za účelem vyřizování různých záležitostí (Šilhánková, 2010).
- B. Výletníci – dočasní návštěvníci zdržující se v určitém místě pouze jeden den, aniž by zde přenocovali (Šilhánková, 2010).
- C. Návštěvníci – kterákoliv osoba, cestující do jiného místa, než je místo jejího běžného pobytu na dobu nepřesahující dvanáct po sobě jdoucích měsíců, přičemž účel návštěvy je jiný než výkon činnosti odměňované z navštíveného místa (Wahla, 2001).
- D. Stálý obyvatel – v mezinárodním cestovním ruchu ve vztahu k dané zemi se jedná o osobu žijící v zemi přinejmenším jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku; v domácím cestovním ruchu ve vztahu k určitému místu se stálým obyvatelem rozumí osoba, žijící v tomto místě minimálně 6 po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu menší než šest měsíců (Pourová, 2010).

III. Realizátoři cestovního ruchu

- A. Cestovní kanceláře - touroperátory i cestovní agentury.
- B. Státní orgány, které mají v gesci cestovní ruch.
 - 1. Stát – využívá potenciál cestovního ruchu pro vývoj své ekonomiky; stanovuje legislativu, podmínky podnikání v cestovním ruchu; tvoří organizační strukturu; podporuje a propaguje cestovní ruch a mnoho dalších.
 - 2. Města a obce ČR – na místní úrovni finančně podporují a propagují cestovní ruch (zřizování informačních center, organizování lokálních turistických akcí, účast na veletrzích a výstavách).

3. Ministerstva – ministerstva turismu nebo ministerstva cestovního ruchu.
4. Národní centrály CR – zřizovány státem v rozvinutých státech s cílem propagace cestovního ruchu (aktivit, infrastruktury a odpovídajících služeb).

C. Nestátní organizace

1. Mezinárodní organizace CR - WTO (World Travel Organization), WTTC (World Travel and Tourism Council), IATA (International Air Transport Association)
2. Specializované světové, kontinentální a mezinárodní organizace se vztahem k CR - ETC (European Travel Commission) – zabývá se podporou cestování do Evropy ze všech regionů světa, ECEAT (European Centre for Eco Agro Tourism)

D. Národní organizace a instituce

1. Destinační managementy
2. Euroregiony

- E. Aktéři CR v oblasti podnikání – dopravci, majitelé a provozovatelé ubytovacích a stravovacích zařízení; podnikatelé v oblasti výstavnictví a veletrhů; podnikatelé v oblasti IKT využitelných v CR a další (Wahla, 2011).

3.2 Potenciál cestovního ruchu

Foret (2013) vyjadřuje potenciál cestovního ruchu jako "souhrnnou hodnotu všech předpokladů cestovního ruchu, oceněných na základě bodovací škály, sníženou o zápornou hodnotu negativních faktorů rozvoje cestovního ruchu". Mezi záporné hodnoty patří zejména špatný stav složek životního prostředí (kyselé deště, znečištění moře, pláží aj.) a konfliktní landuse daného území. Předpoklady cestovního ruchu jsou souhrnem přírodních a antropogenních aspektů, které vytvářejí předpoklady pro realizaci cestovního ruchu.

3.2.1 Lokalizační předpoklady

Na budování image regionu a jeho významu pro cestovní ruch se určitým způsobem podílí jeho přírodní a kulturně-historický potenciál, který nelze přímo ovlivnit. Důležité je, aby byl žádoucím způsobem využit. Propagace regionu by se měla rozvíjet tak, aby tento potenciál lákal k návštěvě. K budování image a jeho významu pro cestovní ruch přispívají z velké části další faktory, které lze poměrně dobře přizpůsobovat potřebám destinace (Musil a kol., 2008).

Lokalizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu představují hlavní potenciál oblasti a jsou východiskem motivace potenciálních účastníků cestovního ruchu. Řadíme k nim takové předpoklady, u kterých příznivé hodnoty určují atraktivitu destinace a představují základní předpoklad tvorby nabídky produktu cestovního ruchu (Plesník, 2010).

3.2.1.1 Přírodní předpoklady

Charakter přírodních lokalizačních předpokladů cestovního ruchu je spojen s rozmanitostí přírodního prostředí na zemském povrchu. To je výsledkem dlouhodobého vzájemného působení více přírodních činitelů. Souhrn všech prvků přírodního prostředí určuje potenciál krajiny, který zhodnotí, jak je prostředí vhodné na různé aktivity v rámci cestovního ruchu. Nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu jsou právě na místech, kde jsou nepříznivější hodnoty více přírodních činitelů (Plesník, 2010).

Foret (2013) uvádí jako hlavní lokalizační faktory:

- Reliéf – Nejvýznamnější faktor ovlivňující rozvoj cestovního ruchu v regionu. Výrazné členité formy reliéfu tvoří nejpříznivější předpoklady především na sportovní aktivity, které jsou podporovány přitažlivými výhledy a vzhledy krajiny (Plesník, 2010).
- Klimatické poměry – Výrazně ovlivňují časový průběh realizace cestovního ruchu, a to sezonnost. Na rekreační využití území z pohledu vlivu podnebí můžeme nahlížet ze dvou základních hledisek. První se týká působení

horizontální a vertikální zonálnosti podnebí na zemi a druhé působení klimatických prvků v konkrétních územích či lokalitě (např. průměrná teplota, počet letních a tropických dní, srážkové poměry a jejich sezonní a denní chod, počet dní se sněhovou pokrývkou a její výška, délka slunečního svitu, relativní vlhkost vzduchu, inverze, oblačnost, vítr, výskyt mlh apod.).

- Vodstvo – Moře a některá jezera patří z hlediska turismu mezi nejvýznamnější, protože jsou využívány především k dlouhodobé rekreaci. K víkendovým rekreacím jsou využívány především řeky a vnitrozemské vodní plochy. Pro cestovní ruch jsou zajímavé takové lokality, které souvisí s prudkými vývěry podzemních vod, gejzíry.
- Rostlinstvo a živočišstvo – Jako celek má na rozmístění cestovního ruchu nejmenší vliv. Lesy patří k základním prvkům rekreace (využití především pro příměstskou denní a víkendovou rekreaci). Floristická složka dotváří celkový charakter krajiny. Fauna u lovné zvěře vymezuje lovecké a rybářské revíry, u chráněné zase přitahuje turisty do zoo, národních parků a rezervací.

3.2.1.2 Kulturně-historické předpoklady

Dlouhodobý vývoj a tradice společnosti se odrážejí v architektonických památkách, které tvoří samostatnou skupinu atraktivit v cestovním ruchu. Jaký mají vliv na využití v cestovním ruchu, je dáno převážně jejich věkem, zvláštností a výjimečností. Takto vznikly na celém světě oblasti, které mají vysokou míru návštěvnosti turistů přicházejících za poznáváním historie regionu. S výjimkou staveb je velkým lákadlem turistů také jejich výzdoba, respektive sbírka uměleckých děl (Louvre v Paříži) (Plesník, 2010).

Kulturně-historické předpoklady na rozdíl od přírodních vznikly činností člověka a vyznačují se spíše bodovým rozmístěním. Jejich význam a využitelnost je zvyšován, pokud jsou lokalizované v prostorech funkčně využívaných také jinými formami turismu, avšak kulturně-historické objekty plní v turisticky atraktivních oblastech většinou funkci

doplňujícího činitele. V případě jedinečnosti a specifčnosti někdy plní funkci primárního činitele a určují charakter turismu v daném regionu (Plesník, 2010)

I. Kulturně-historické památky

Patří mezi významné doklady historického vývoje, způsobu života a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jakožto projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti.

A. Architektonické památky – historická jádra měst, historické území celky, městská architektura, lidová architektura, technické památky, sochy, kostely, kláštery, kaple a další

B. Přírodní památky – zahrady, parky (Lednicko-valtický areál)

C. Soubory materiálních a duchovních projevů člověka – jazyk, tradice, umění, hudba, náboženství, řemesla

II. Kulturní zařízení

Charakterem i povahou jsou v čase spíše neměnné. Patří sem jak zařízení soustřeďující sbírky (muzea, galerie, knihovny), dále zařízení realizující kulturní akce (divadla, hudební sály, kina, amfiteátry), tak i hvězdárny a planetária.

III. Kulturní akce

Z hlediska času patří mezi aktivity snadno měnitelné a plní společenskou funkci. Může se jednat o kulturní akce (hudební/filmové festivaly, karnevaly apod.), sportovní akce (olympijské hry, světové poháry) nebo výstavní (výstaviště) a kongresové (kongresová centra) akce (Plesník, 2010).

3.2.2 Realizační předpoklady

Realizačními podmínkami se rozumí soubor činností a služeb, jimiž je nutné doplnit lokalizační předpoklad, aby byl z hlediska turismu funkční. Realizační předpoklady mohou být dvojího typu. První jsou služby sloužící jak turistům, návštěvníkům a místním obyvatelům (veřejná doprava, ubytovací služby, restaurace), tak i takové, které slouží výhradně potřebám cestovního ruchu (cestovní kanceláře, informační kanceláře, sportovní dopravní zařízení a další) (Foret, 2013).

Mezi hlavní realizační předpoklady podle Foreta (2013) patří:

- Obecná infrastruktura (dopravní a ostatní technická infrastruktura) – Zajištění dostupnosti turistických destinací (automobilová, letecká, železniční doprava) a napojení destinací na rozvody technických sítí (vodovod, elektřina).
- Turistická infrastruktura – Stravovací zařízení (restaurace, kavárny) a ubytovací zařízení (hotely, penziony, kempy, individuální rekreační objekty – chaty, chalupy).
- Zábavní a sportovní zařízení – Kluby, diskotéky, sportovní infrastruktura (vleky, lanovky, sjezdovky, značené stezky, cyklostezky).
- Jiné turistické služby – Zprostředkovací služby (cestovní operátoři a cestovní kanceláře, které zajišťují prodej tzv. turistických produktů koncovým klientům), organizační služby (marketing, info kanceláře, průvodcovské služby) a další služby více či méně související s cestovním ruchem (opravny sportovních potřeb, benzínky, horská služba, záchranná služba, údržba veřejné zeleně).

Ubytovací a stravovací zařízení mají důležitý význam a umožňují pobyt účastníkům cestovního ruchu i na více dní. Jejich úroveň a množství často limituje a určuje využití přírodního potenciálu a kulturně-správních předpokladů oblastí cestovního ruchu. Na druhou stranu má budování ubytovacích a stravovacích zařízení negativní vliv na životní prostředí a může narušit ekologickou rovnováhu krajiny (Plesník, 2010).

Doprava představuje významný faktor, bez kterého by nebyla existence cestovního ruchu prakticky možná. Turistický průmysl využívá všechny dostupné druhy přepravy (Plesník, 2010).

3.2.3 Selektivní předpoklady

Dle Foreta (2013) jsou selektivní předpoklady cestovního ruchu „takové zdroje, předpoklady a impulsy, které uvádějí v činnost rekreační a turistické procesy“. Patří sem všechny socioekonomické zdroje, předpoklady a možnosti, které ovlivňují zejména

rozdílnou intenzitu účasti obyvatelstva na cestovním ruchu a rekreaci. Tyto předpoklady určují tzv. potenciál rekreativity obyvatelstva.

Jako významné faktory Foret (2013) uvádí:

- Demografické faktory – Mají rozhodující vliv na to, jak intenzivně se obyvatelstvo účastní na cestovním ruchu a rekreaci, a také na rozmístění jednotlivých druhů aktivit. Všechny věkové skupiny tráví jinak volný čas.
- Urbanizační faktory – Jsou základním rozdílovým faktorem v rekreativitě obyvatelstva. Městské i venkovské obyvatelstvo má jiné rekreační nároky. V celoevropském průměru se například krátkodobé rekreace účastní více či méně pravidelně kolem 40 % městského a jen asi 5-10 % venkovského obyvatelstva.
- Ekonomické faktory – Změna životního stylu společnosti vlivem industrializace má za následek i rozvoj nejrůznějších rekreačních forem.
- Sociálně-kulturní a sociálně-politické podmínky – Dosažený stupeň kultury a vzdělání společnosti je předpokladem pro výběr forem cestovního ruchu. Existuje přímá úměrnost mezi životní úrovní obyvatelstva a jeho podílem na cestovním ruchu.
- Internet a ostatní informační technologie (vyhledávání informací, rezervace atd.).

3.3 Vlivy cestovního ruchu

3.3.1 Vlivy cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí

- Turistické znečištění

Jakým způsobem ovlivňuje cestovní ruch složky životního prostředí lze rozlišit podle vztahu k biosféře na změny složek životního prostředí. Vlivy cestovního ruchu na socio-kulturní sféru jsou poměrně dlouho dobu analyzovány. Všechny složky přírodního prostředí znečišťuje buď přímo (bezprostředními dopady jeho aktivit) nebo nepřímo (spotřeba zdrojů, které byly předtím někde vypěstovány, zpracovány, vytěženy) (Pásková, 2014)

- Emise

Jako emise se označuje proces uvolňování látek nebo energií (pevných, kapalných, plynných, aerosolových emisí) ze zdrojů znečištění do složek životního prostředí. Cestovní ruch v rámci emisí působí na životní prostředí přímo (zejména silniční a letecká doprava, off-road cestovní ruch, noční lyžování, provoz zábavních podniků, center a zařízení cestovního ruchu obecně) a nepřímo, neboť spotřebovává zejména při výstavbě a provozu zařízení cestovního ruchu a provozu dopravních prostředků zdroje, při jejichž produkci nebo likvidaci vznikají emise.

Emisemi skleníkových plynů (oxid uhličitý, freony, vodní pára, metan aj) do atmosféry, vytvářením odpadního tepla a snižováním odrazivosti zemského povrchu (zábor půdy pro výstavbu infrastruktury cestovního ruchu – jednotlivých budov a rekreačních areálů, zpevňování přírodních povrchů, odlesňování například při zřizování golfových hřišť) přispívá rozvoj cestovního ruchu ke globálnímu oteplování.

Důsledkem vysoké koncentrace znečišťujících látek v ovzduší v kombinaci s určitými klimatickými podmínkami dochází ke vzniku smogu. K tomu přispívá nedostatečná regulační politika cestovního ruchu, a to zejména při hromadných odjezdech a příjezdech na dovolenou. Cestovní ruch také významně přispívá ke znečišťování povrchových i podzemních vod, a to jak díky provozu zařízení cestovního ruchu, tak i samotnými aktivitami návštěvníků (Pásková, 2014).

- Eroze

Aktivity cestovního ruchu, jako rozšiřování a prohlubování cest, prošlapování paralelních a nových cest v okolí památek, přírodních zajímavostí patří mezi významné činitele eroze. Dalšími příklady antropogenní eroze mohou být například dopady horolezecké činnosti ve formě zářezů od lan a také výstavba infrastruktury cestovního ruchu (Pásková, 2014).

- Poškození přírodních hodnot a biodiverzity

Jedná se o druh vandalizmu, který způsobují návštěvníci a projevuje se vrypy či grafity na skalních a jiných přírodních útvech, poškozováním či sběrem vzácných živočišných či rostlinných druhů, nerostů, hornin a zkamenělin. Mezi příznačné projevy tohoto poškozování v rozvojových zemích je tzv. „hon za suvenýry“ a provozování motorových člunů a potápění, zejména v případě korálových útesů.

K poškozování přírodních hodnot může docházet také při vědomém opomíjení environmentálních hledisek při výstavbě turistické infrastruktury a také při samotném provozování služeb cestovního ruchu.

Hlavním problémem rozvojových zemí je snaha vydělat co nejvíce na cestovním ruchu. Místní obyvatelé loví či trhají ohrožené druhy za účelem výroby suvenýrů nebo na přípravu exotických pokrmů, čímž přispívají k poklesu biodiverzity v jejich destinaci (Pásková, 2014).

3.3.2 Vlivy cestovního ruchu na krajinu

Krajina je základním a primárním zdrojem cestovního ruchu a zásadním kapitálem pro podnikání v této oblasti. Je jednou z nejvýznamnějších externalit trhu cestovního ruchu – její cena nebývá zahrnuta do kalkulace produktů cestovního ruchu, má mnoho vlastníků a jejich zájmy bývají často jiného charakteru.

Pro dobře prosperující cestovní ruch je velmi důležité budování ubytovacích a stravovacích zařízení, zábavní a interpretační infrastruktury. Právě tyto činnosti vedou k poškozování hodnot a funkcí krajiny, neboť dochází k fragmentaci krajiny, snižování její rozmanitosti, estetické hodnoty a ekologické stability (Pásková, 2014).

3.3.3 Nežádoucí vlivy cestovního ruchu

Krajina se při turistickém rozvoji dostane do postupně rozrůstající výstavby betono-skleněno-asfaltové oblasti, která je odtržená od tradic a způsobu života místních obyvatel. Tím dochází ke snížení hlavních atributů cestovního ruchu – autenticity, původnosti artefaktů, projevů místní kultury a dalších přírodních procesů. Z jejího původního čistého, neporušeného a ekologického stavu se stane ekonomickou komoditou pro turistické areály (Pásková, 2014).

Přeměna původního prostředí na turistický svět patří mezi nejvýznamnější nežádoucí dopady cestovního ruchu. Spousta katalogů cestovních kanceláří nabízí panenské pláže, původní vesničky s místní atmosférou, turismem neobjevené končiny, a právě tahle nedotčenost a zachovalé prvky krajiny jsou hlavními atraktivitami nabízených destinací. Patří mezi nejvíce vyhledávané oblasti mnoha turistů, a právě z toho důvodu všechny přirozené složky přírodního prostředí mizí (Pásková, 2014).

Dle Páskové (2014) „patří mezi dva radikální vlivy cestovního ruchu na krajinu úsilí o konzervaci (petrifikaci krajiny) a proces univerzalizace krajiny v režii nadnárodních firem“. Jak velký je vliv a jaké jsou dopady na krajinu a místní komunitu v čase lze popisovat pomocí konceptu životního cyklu destinace, a to příjmy z cestovního ruchu, změnami počtu i typů návštěvníků a nevratnou ztrátou původnosti, stále zvyšující se fragmentací krajiny vlivem liniových staveb a souvisejících zásahů do krajiny (přístupové komunikace, sjezdové tratě, vleky, lanovky, elektrická vedení atd.).

3.4 Metody hodnocení cestovního ruchu

3.4.1 Posouzení rekreačních předpokladů území metodou TERPLAN

Dle Schneidera (2009) je analýza prováděna v rámci jednotlivých čtverců o straně = 2,4 km, kterými se rozčlení dané území. Pro výpočet rekreační hodnoty je dán vzorec:

$$r=(A+B+C+D) \times K$$

kde:

A – celková délka okrajů lesa v km

B – délka okrajů vodních ploch a toků

B1 – okraje vodních ploch v km (násobeno koeficientem 2,0)

B2 – okraje vodních toků v km

$$B = B1 + B2$$

C – výškové rozpětí území v přepočtu na jednotku plochy (varianty: na ha, km²)

D – struktura půdního fondu v %

D1 – zastavěná plocha a devastovaná území – násobeno koeficientem 0

D2 – orná půda – násobeno koeficientem 0,1

D3 – trvalé travní porosty, louky, pastviny, neobdělávané půdy, rašeliniště – násobeno koeficientem 0,3

D4 – lesy – násobeno koeficientem 0,3

D5 – vodní plochy – násobeno koeficientem 1

$$D = D1 + D2 + D3 + D4 + D5$$

K je koeficient

$$K = L + Z$$

L – koeficient počtu pobytových dnů v letní sezoně (průměrný počet dnů, které mají vyšší teplotu než 10 °C)

Z – koeficient počtu pobytových dnů v zimní sezoně (průměrný počet dnů, který mají vyšší sněhovou pokrývku než 40 cm)

Tabulka č.1: Přírodní rekreační potenciál podle tříd Terplanu

Rekreační potenciál	Stupeň	Třída	r
velmi vysoký	1	I	≥ 191
	2	II	151 - 190
vysoký	1	III	121 - 150
	2	IV	101 - 120
průměrný	1	V	81 - 100
	2	VI	61 - 80
nevyhovující	1	VII	41 - 60
	2	VIII	<60

Zdroj: Schneider a kol. (2009)

Na základě výsledného čísla můžeme porovnávat jednotlivé oblasti – čím vyšší výsledné číslo, tím vyšší bude rekreační hodnota. Před zahájením výpočtu je nutné uvést nejvyšší a nejnižší bod oblasti (pro výpočet výškového rozpětí) a také celkovou plochu oblasti (Schneider a kol., 2009).

3.4.2 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Vepřeka

Metoda, která podrobněji vychází z metodiky Bíny (2002). Je prováděna na základě bodovacích tabulek, rozčleněných do čtyř sekcí:

- 1) Sportovně technická zařízení a trasy (15 bodovaných kritérií)
- 2) Přírodní atraktivity (12 bodovaných kritérií)
- 3) Obslužná zařízení a vybavenost (10 bodovaných kritérií)
- 4) Architektonické a stavební atraktivity (9 bodovaných kritérií)

Všechny čtyři sekce se diferencují na letní a zimní sezonu. Hodnocení je prováděno na mapách rozčleněných sítí polygonů, kde nejmenší obdélník má rozměry 12 x 0,9 km \rightarrow 1,08 km². Jsou zde zahrnuty jak prvky, které zvyšují využitelnost „čtverce“, ale také hodnoty snižující tuto využitelnost. Z těchto čtverců se následně vytvoří rastrová mozaika území (Schneider a kol., 2009)

3.4.3 Metodická konstrukce hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2002

Metoda je založena na systému hodnocení všech složek životního prostředí, ke kterým jsou přiřazeny hodnoty (1,2,3) a liší se podle jejich významnosti a důležitosti pro rekreaci a cestovní ruch. Na základě tohoto hodnocení lze vystihnout a zpracovat do celkového řešení „váhu“ jednotlivých kritérií (Schneider, 2009). Touto metodikou se budu dále zabývat v metodické části této práce.

3.4.4 Metodická konstrukce hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2010

Hlavním rozdílem hodnocení potenciálu cestovního ruchu od roku 2002 je zaměření se na rozhodující aspekty, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu a rekreace v území. Pracuje s většími celky, jako jsou správní obvodní obce s rozšířenou působností. Jsou zde zahrnuty i „vněsystémové“ faktory, a to především míra snadné dostupnosti území individuální dopravou a také obslužnost území veřejnou dopravou.

4 POTENCIÁL CESTOVNÍHO RUCHU VYBRANÉ OBLASTI

Přírodní a kulturně-historický potenciál se podílí na budování image regionu a na jeho významu pro cestovní ruch, který prakticky nelze přímo ovlivnit. Důležité je vhodným způsobem využít a rozvíjet propagaci regionu tak, aby tento potenciál lákal k návštěvě. K budování image přispívají ale také další faktory, které již lze dobře přizpůsobit potřebám oblasti, například kulturně-společenské akce, turistická či všeobecná infrastruktura a další (Musil, 2008).

4.1 Stručná charakteristika okresu Břeclav

Břeclav je okresem 63 obcí s rozlohou 1 038km². Nachází se v nejjižnějším cípu Moravy, při hranicích s Rakouskem a Slovenskem. V okrese žije asi 115 tisíc obyvatel a od 1. 1. 2003 zde působí tři obce s rozšířenou působností – Hustopeče, Mikulov a z nich největší Břeclav (cszo.cz, 2013). Město má bohatou historii, která sahá až do Velkomoravské říše. Významným obdobím je 11. století, kdy kníže Břetislav postavil pohraniční hrad, po němž město dostalo svůj oficiální název (Breclav.org, 2009).

4.2 Lokalizační předpoklady

4.2.1 Přírodní předpoklady

Geomorfologické poměry

Slovácký region je z hlediska geomorfologie velmi pestrý, tvořen rovinami, pahorkatinami, vrchovinami a hornatinami. Řadí se do Alpsko-himalájského horopisného celku. V severozápadní části jsou zastoupeny jeho oblasti Středomoravské Karpaty, uprostřed Jihomoravská pánev a na jihovýchodě Moravsko-slovenské Karpaty. Do jihozápadního území Slovácka zasahují z malé části oblast Západních Vněkarpatských sníženin a Jihomoravských Karpat. Nivu hlavních toků v Dyjsko-svrateckém úvalu reprezentuje Dyjsko-svratecká niva. Tento geomorfologický celkem zaujímá plochu 256 km² podél toku Svitavy, Svratky, Jihlavy a Dyje (Moraviapress, 2004).

Geologické poměry

Celé soutokové území Dyje s Moravou patří geograficky k Dolnomoravskému úvalu, který patří k panonským pánvím. Tato sníženina má rozlohu 965 km² a nejvyšším kopcem jsou Staré hory 302 m n. m. Široké údolní nivy na soutoku Dyje, Kyjovky a Moravy leží se svými malebnými lužními lesy a lukami v oblasti vídeňské pánve, která sahá až do Dolního Rakouska. Ta je 500-550 m hluboká a obsahuje vložky jílu, prachů, slínů, písků a štěrku s nepravidelnými vrstvami řasových vápenců (Moraviapress, 2004).

Vodstvo

Soutok Moravy a Dyje leží v oblasti Dyjsko-svrateckého úvalu, Středomoravských Karpat a Dolnomoravského úvalu v nejjihnějším příhraničním cípu jižní Moravy. Na západě tvoří koryto Dyje státní hranici s Rakouskem a na východě je Morava hraniční řekou se Slovenskem. Na jihu území končí soutokem obou řek. Územím teče říčka Kyjovka, která se v něm vlévá do Dyje a v tomto úseku je takřka neregulovaná (Čeřovský, 2007).

V botanicky významném území se nachází čtyři Maloplošná zvláště chráněná území: NPR Cahnov-Soutok (rozloha 13,46 ha, vyhlášena r. 1949), NPR Raňšpurk (19,20 ha, vyhlášena r. 1949), PR Skařiny (13,24 ha, vyhlášena r. 1956) a PR Stibůrkovská jezera (28,62 ha, vyhlášena r. 1994). Území je mezinárodně významným mokřadem Ramsarské úmluvy a součástí Biosférické rezervace Dolní Morava (Čeřovský, 2007).

Dominantou je od roku 1988 Národní přírodní rezervace Lednické rybníky, které jsou součástí Lednicko-valtického areálu. Jedná se o soustavu šesti rybníků (Nesyt, Hlohovecký, Prostřední, Mlýnský, Zámecký a Podzámecký) s rozlohou 552,5 ha. Na území je vyhlášena ptačí oblast, která slouží především jako odpočinkové místo pro ptáky táhnoucí na jih (cittadella.cz).

Klimatické poměry

Území na Břeclavsku leží v teplé klimatické oblasti. Průměrné roční teploty vzduchu se pohybují mezi 9,0 °C až 9,3 °C. Nejchladnějším měsícem roku je leden, který má

v oblasti Dyjsko-svrateckého úvalu průměrnou teplotu vzduchu $-1,7\text{ }^{\circ}\text{C}$. Absolutní teplotní minima však mohou klesnout od prosince do března na $-25,0\text{ }^{\circ}\text{C}$ a níže. Červenec je nejteplejším měsícem, který má v Dyjsko-svrateckém úvalu průměrnou teplotu vzduchu $19,2$ až $19,9\text{ }^{\circ}\text{C}$ a ve výše položených částech Ždánického lesa $18,8\text{ }^{\circ}\text{C}$ (Brněnsko, 2007).

Roční úhrny srážek se v průměru pohybují v rozmezí 500-550 mm. Největší množství srážek připadá na léto, kdy se červencový průměr pohybuje kolem 70 mm, ve vyšších polohách okresu kolem 76 mm. V extrémních případech však v období od května do listopadu přesáhne aktuální měsíční srážkový úhrn hodnotu 150 mm. Počet dní se sněhem je 26,6 (Brněnsko, 2007).

Pedologické poměry

Podstatnými předpoklady pro existenci lužních lesů jsou půda a voda. Půdní fond niv dolních toků řek Dyje a Moravy se řadí mezi velmi cenné území, o které má člověk obrovský zájem. Půdy jsou intenzivně využívány jak v lesním hospodářství, tak i v zemědělství (orná půda, louky a pastviny). Specifické hydrogeologické poměry podporující tvorbu zásob pitné vody využívají vodohospodáři jako zdroje pitné vody a také stavební průmysl jako zdroje pro těžbu kvalitních štěrkopísků. Oba dva způsoby využívání vody vedou k postupné degradaci nebo úplné likvidaci půd nivy. Stále probíhající těžba ropy má na půdy také velmi negativní vliv. Příznivě se zde projevují zájmy ochrany přírody při zřizování rezervací v přírodně nejvzácnějších lokalitách území (Moraviapress, 2004).

Fauna a flora

Část říčních niv na Břeclavsku je dodnes pokryta lesy. Nachází se zde mnoho typů porostů, a to převážně porosty tzv. měkkého nebo tvrdého luhu. První zmíněné se nachází na trvale zamokřených místech, kde se hladina vody udržuje těsně pod povrchem nebo nad povrchem půdy. Patří sem především vrba bílá, místy vrba křehká, topol bílý a dnes i velmi vzácně topol černý. Mezi bylinami se jedná o vlhkomilné druhy, kam patří

například popenec obecný, kopřiva dvoudomá, ostružník ježiník nebo vrbina penízková (Moraviapress, 2004).

Druhým typem jsou porosty tvrdého luhu a vyskytují se na takových místech, která byla donedávna pravidelně zaplavována. Jako typické dřeviny můžeme uvést například dub letní, jasan úzkostlivý, javor babyka nebo jíl habrolistý. Mezi pozoruhodné a velmi vzácné druhy patří orchideje, rozkvétající až v druhé polovině léta. Patří sem krušík polabský, který se nachází na místech podyjského i pomoravského luhu a krušík nordeinův je v oblasti soutoku Moravy a Dyje. Zde se také nachází největší a nejlépe zachovalé komplexy nivních luk, na které ale také můžeme narazit i v Horním lese, dolním Pomoraví a malé fragmenty se nacházejí rovněž v okolí Drnholce (Moraviapress, 2004).

Lužní lesy plní v přírodě důležitou funkci retenčních nádrží jako přirozeného protipovodňového opatření. Mají jednu obrovskou přednost oproti technickým dílům, a to samoobnovovací schopnost. V závislosti na podmínkách způsobených víceméně regulérním zapláváním se v lužních lesích vyvinula také specifická společenstva rostlin a živočichů. Z důvodu obrovské rozmanitosti druhů bývá les nazýván "džunglí" střední Evropy, ale díky nešetrným lidským zásahům do přírody došlo k likvidaci většiny těchto lesů (Moraviapress, 2004).

V okolí Břeclavi se i přesto zachoval nejrozsáhlejší komplex lužních lesů v Evropě s rozlohou přes 3500 ha. Po regulačních zásazích na Dyji v sedmdesátých letech 20. století začal les odumírat, protože je svou existencí závislý na výšce hladiny spodní vody. Zachránili ho místní lesníci, kteří v letech 1991-1996 obnovili 21 km kanálů a vybudovali umělé tůně (Motyčková, 2009).

4.2.1.1 Významné přírodní lokality

Z pohledu Jihomoravského kraje se na území Břeclavi vyskytuje mnoho maloplošně chráněných území, viz graf č. 1 v přílohách. V okrese převažují Národní přírodní

rezervace a Národní přírodní památky. Z celkového hlediska ale můžeme konstatovat, že popisované území vykazuje velké množství významných památek, které lákají celou řadu turistů.

Tabulka č.2: Seznam chráněných území v okrese Břeclav

Kategorie	Celkový počet
Národní přírodní památky	5
Přírodní památky	17
Národní přírodní rezervace	8
Přírodní rezervace	27
Přírodní park	2
Evropsky významné lokality	25
Ptačí oblasti	5
Památné stromy	21
Celkový počet	110

Zdroj: AOPK ČR

Niva Dyje

Jedná se o Přírodní park s rozlohou 1 300 ha, který byl vyhlášen v roce 2002 v okrese Břeclav. Území je tvořeno rovinatou pravobřežní údolní nivou řeky Dyje a jejího pravobřežního přítoku Včelníku mezi Břeclaví a Lednicí v nadmořské výšce 160-165 m n. m. s geologickým podložím neogenních sedimentů Vídeňské pánve, které jsou překryté říčními (fluviálními) náplavami (Martiško, 2007).

Většina plochy nivy je porostlá lužním lesem, zbývající část tvoří luční ekosystémy s přirozenou až přírodě blízkou vegetací. V území se nacházejí rozsáhlé nivní louky, převážně podél ohrázené řeky Dyje a toku Včelníku. Uvnitř lesů se objevují menší luční enklávy, které bývají krátkodobě zaplavovány (Martiško, 2007).

Údolní nivy jsou charakteristické pro velký výskyt katastrofických procesů souvisejících s povodněmi, vysokou hladinou podzemní vody a migracemi koryt vodních toků. Od

místa k místu různě a v různých časových obdobích se v nivě odehrávají procesy, které formují a přeměňují geologické útvary a formy reliéfu (Machar, 2007).

Pavlovské kopce

Pavlovské kopce a jejich širší okolí s rozlohou 7 000 ha byly v roce 1976 vyhlášeny CHKO Pálava a roku 1976 byla oblast zanesena na seznam biosférických rezervací UNESCO. Jádra jednotlivých částí botanicky významného území jsou ještě přísněji chráněna ve zvláště chráněných maloplošných územních kategoriích NPR (Děvín-Kotel-Soutěska) a PR (Svatý kopeček). Pavlovské kopce tvoří čtyři části, které jsou identické s evropsky významnými. Území Pavlovských kopců leží v Panonském termofytiku a sestává z několika částí v hřebenu Pavlovských vrchů, který je nejzápadnější vyvýšeninou Karpat a jako dominanta Jižní Moravy se táhne od severu k jihu a zasahuje až do Dolních Rakous (Čeřovský, 2007).

Lednické rybníky

Jde o Státní přírodní rezervaci, která na rozdíl od jiných rezervací a chráněných krajinných oblastí byla vytvořena rukou člověka a právě proto je pro nás velmi cenná (Baltus, 1979). Rybníky byly založeny v 5. století jako rybochovné. Patří mezi ně i největší moravský rybník Nesyt s plochou 325 ha. Jsou významnou ornitologickou lokalitou, která je využívána ptáky nejen při tahu, ale i k hnízdění. Z toho důvodu patří mezi významná ptačí území Evropy a jsou náležitě chráněny (Motyčková, 2009).

Naučná stezka Lužní les

Stezka vedoucí z Břeclavi patří mezi nejmladší stezky u nás a je značená zelenou turistickou značkou s nepatrnými odbočkami. Povrch je tvořen asfaltem a je vhodný pro cyklisty. Končí v Lednicko-valtickém areálu u romantické zříceniny Janův hrad. Turisté ji mohou navštívit v jakémkoliv ročním období. Na jaře a počátkem léta se zde vyskytuje zajímavá květena v podrostu, v létě velká pestrost hmyzu a ptactva, na podzim je k vidění barevnost listů a v zimě nejvýraznější tvary stromů. Okolní krajinu stezky tvoří široká

údolní niva řeky Dyje a turisté zde mohou narazit na jednoho z původních obyvatel - bobra (cyklotrasy.cz, 2004).

Novomlýnské nádrže

Jedná se o kaskádu tří vodních nádrží, které se nachází za severní hranicí CHKO Pálava a byly vybudovány v letech 1975-1989 o rozloze 3 226 ha na dolním toku Dyje. Hlavním účelem vybudování nádrží byla snaha zabránit případným povodním, ale může také sloužit k chovu ryb, rekreaci a provozování vodních sportů. Velkou nevýhodou výstavby byla ztráta nenahraditelného lužního lesa a celková změna charakteru krajiny. V okolí jsou ideální podmínky pro pěstování vinné révy a ovocnářství, což je významným rysem této oblasti. Prostřední Věstonická nádrž byla po několika letech vyhlášena za rezervaci a tato oblast se stala jednou z nejvýznamnějších rybářských lokalit na celé jižní Moravě. Nádrže díky své ploše a poloze slouží jako zimoviště pro téměř 30 tisíc kusů severských hus a několik desítek mořských orlů (Pasohlávky.cz).

4.2.2 Kulturně-historické předpoklady

4.2.2.1 Historické památky

Lednicko-valtický areál

Lednicko-valtický areál je považován za nejvýznamnější magnet návštěvnosti celé oblasti. Centrem jsou rozsáhlé úpravy krajiny v okolí lednického a valtického zámku, která přecházejí v lužní krajinu. Součástí areálu jsou i střediska cestovního ruchu Lednice a Valtice se svými zámky (Flamik, 2004).

Okolí areálu tvoří velkolepá zahrada vybudovaná rodem Lichtenštejnců. Je jednou z nejvýznamnějších památek v České republice, která byla v roce 1992 prohlášena krajinnou památkovou zónou, a 7. prosince 1996 byla na 20. Zasedání Mezivládního výboru pro světové kulturní a přírodní dědictví v mexické Meridě zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO. Měří 161 km² a zčásti se kryje se třemi historickými panstvími – Lednickým, Valtickým a Břeclavským (Flamik, 2004).

V areálu se nachází mnoho významných památek, které mají původ v mnoha historických etapách. Nejstarší stopy velkomoravské architektury můžeme spatřit na hradisku u Nejdku u Břeclavi, románský a gotický sloh je reprezentován kostelem sv. Petra a Pavla v Podivíně. Typickým zástupcem renesance je Břeclavský zámek a zámek Valtice, který se řadí k nejvýznamnějším dílům barokní architektury a spolu s kostelem tvoří charakteristické dominanty, které se uplatňují i v dálkových pohledech. Zámek Lednice patří mezi nejkrásnější, nejznámější a nejnavštěvovanější lokality v České republice. K romantickému zámku patří francouzská zahrada a vše je obklopeno obrovským anglickým parkem a kilometry stezek (Flamik, 2004).

Od zámku se mohou turisté plavit po řece Dyji k minaretu a Janohradu. Minaret je šedesát metrů vysoká věž, která je postavená v maurském slohu a slouží jako rozhledna. Janohrad je pseudogotická umělá zřícenina, kde mohou návštěvníci zavítat na ornitologickou expozici a loveckou výstavu (Flamik, 2004).

Další významnou památkou areálu je chrám Tří grácií, kterému vévodí sousoší antických bohyní, vytesaných z jednoho kusu kamene (Flamik, 2004).

Obec Lednice láká také svými nejmladšími lázněmi v České republice, které byly otevřeny v roce 2007. Lázeňští hosté mohou využít návštěvy Lednického zámku nebo a s ním spojené další atraktivitu (lecebne-lazne.cz, 2009-2015).

Pohansko

Velkomoravské hradiště Pohansko se nachází několik kilometrů jihovýchodně od Břeclavi na ploše 2,5 ha. Leží 2 km v krásném prostředí lužních lesů s nadmořskou výškou 155-157 m. Do současnosti zde byla odborně odkryta, zdokumentována a z velké části i vědecky vyhodnocena plocha větší než 140 000 m². V rámci této plochy bylo objeveno přes 1300 zahloubených objektů, k nimž patří například obydlí, jámy různých hospodářských účelů, více než 850 kostrových hrobů, 55 žárových hrobů a mnoho dalších. V areálu stojí lovecký zámeček a patrová budova s bočními přízemními křídly v empírovém slohu. V zámečku je umístěna výstava dokladující slovanské osídlení Moravy v období Velkomoravské říše. Můžeme zde také vidět ukázky řemeslnických

výrobků a zbraní, které byly nalezeny v této archeologické lokalitě, kopie stříbrných a zlatých šperků a model opevněného pohanského hradiště (Daněk, 2005).

Dolní Věstonice

Sídliště ze starší doby kamenné z období 30 000-25 000 let př.n.l. leží na severním úpatí Pavlovských vrhů ve svahu nad Dyjí. Badatelé zde našli mnoho pokladů, například obrovské množství mamutích kostí, několik tisíc kamenných nástrojů, různých škrabadel, rydel a mnoho dalších. Roku 1925 zde byla nalezena světově proslulá Věstonická venuše. Bylo objeveno i několik přístřešků se zaobleným dnem, přičemž zbytky jedné chaty byly označeny za nejstarší výtvarný ateliér na našem území, protože uvnitř chýše byly nalezeny zbytky hliněné pece, zlomky plastik či kousky modelářské hlíny (Daněk, 2005).

Mikulov

Starobylý Mikulov je město vína a památek, který je typický jedinečným panoramatem, siluetami zámku, Kozího hrádku a Svatého kopečku. V 10. století vznikla na úpatí Pavlovských vrchů při tzv. Jantarové stezce slovanská osada s hradištěm a v první polovině 12. století zde byl postaven středověký hrad (Daněk, 2005).

Významným prvkem je židovská obec, která byla od poloviny 16. stol. do poloviny 19. století správním a duchovním centrem moravských židů a sídelním místem vrchních rabínů pro celou Moravu (Daněk, 2005).

Podstatným prvkem pro rozvoj cestovního ruchu bylo v roce 2013 otevření aquaparku v obci Pasohlávky. Jedná se o největší aquapark na Jižní Moravě, který nabízí obrovské množství vodních atrakcí, animačních programů pro děti a soutěže o ceny (aqualand-moravia.cz, 2013).

5.2.2.2 Kultura

Město i jeho části žijí bohatým folklorním životem. Jako jeden z mála okresů stále dodržuje lidové tradice, udržuje podlužácké nářečí a je typický pro svou vinařskou oblast.

Ve městě i v jeho městských částech se velmi často konají besedy u cimbálu a přehlídky cimbálových muzik. Břeclav je dnes významným školským centrem a působí zde celá řada celookresních institucí. V roce 1997 zde byla dobudována jedna z nejmodernějších okresních nemocnic v celé republice (czso.cz, 2013).

Podstatnou roli v kulturním dění města hraje výše zmiňovaný folklor, který se ve všech okolních obcích předává z pokolení na pokolení. Z dosavadních reakcí je zde velký zájem především o živou kulturu a kulturně společenské akce. Lidovou architekturu jihovýchodní Moravy najdeme v téměř každé obci Podluží. Místní obyvatelé si uchovávají lidové slavnosti a veselí, jako jsou fašanky, krojové hody, krojové plesy, besedy u cimbálu, košty vína nebo folklorní festivaly. Mezi nejznámější patří Národopisné slavnosti Podluží v písni a tanci, které se konají každý rok v obci Tvrdonice nebo ještě více proslulé Strážnické slavnosti ve Strážnici konané koncem měsíce června (Podluží.cz, 2009).

Mezi nejvyhlášenější slavnosti na Slovácku patří jednoznačně hody, které probíhají od jara do podzimu téměř v každé obci. Hody se řadí mezi nejvýznamnější událost roku a lákají mnoho turistů jak z České republiky, tak i ze zahraničí. Mladí lidé ve slavnostních slováckých krojích, vedeni stárkem a stárkou s obvykle bohatě zdobeným "právem" rukou, obcházejí obec a zvou na hodovou zábavu, která se koná čtyři dny.

4.3 Realizační předpoklady

4.3.1 Silniční doprava

Břeclavsko se řadí mezi velmi důležité tranzitní území, a to jak z pohledu silniční, železniční nebo lodní dopravy. Nejvýznamnějším úsekem silniční dopravy je dálnice D2, která je spojnicí dvou velkých měst (Brno-Břeclav-Bratislava). Úsek dálnice 023 Hustopeče - Břeclav je součástí dálničního tahu D2 a mezinárodního spojení E15 (Hrabě, 2014).

Další významnou trasou je silniční přechod do Vídně, který bohužel vykazuje většinou pouze negativní efekty. Silniční doprava v městě Břeclavi je z toho důvodu velmi přetížená, protože městem projíždí velká část nákladních aut, které převáží různé látky

a hrozí zde nebezpečí v případě nehody. Převážná část těchto nákladních vozů cestuje právě do sousedního státu Rakouska.

Řešením přetížení dopravní infrastruktury ve městě je výstavba rychlostní silnice R 52, která má spojit jižní Moravu s Evropou. Část úseku je hotový delší dobu, kdy roku 1996 byl otevřen úsek Rajhrad - Pohořelice a který všem obcím v okolí přinesl velmi dobrou dopravní obslužnost (r52.cz, 2009).

4.3.2 Železniční doprava

Železniční doprava na území Břeclavska má velmi bohatou historii. Dne 4. listopadu 1839 se na trati Břeclav-Brno uskutečnila první úspěšná noční jízda vlaku na Evropském kontinentě. Dalším významným rokem je 1844, kdy severní dráha jako první zavedla na evropském kontinentě pravidelnou osobní noční dopravu na větší vzdálenost, a to z Vídně do Brna a z Brna do Vídně. Oba vlaky se křižovaly v Břeclavi (Hortvík, 2003).

Břeclav je důležitým mezinárodním železničním uzlem na hranicích tří států. Patří mezi významné železniční křižovatky I. a II. železničního koridoru (Praha - Brno - Břeclav, která pokračuje do Slovenské republiky (Hortvík, 2003)

Železniční trať Praha-Brno-Břeclav-Bratislava je magistrála, která spojuje střed Evropy s Balkánem. Trať je velmi významná jak pro osobní dopravu, tak pro nákladní. Úsek Břeclav-Brno se řadí mezi nejvíce vytižené tratě v České republice. Další významná trať vede z Břeclavi do Hodonína, Přerova a na Ostravsko, přičemž významná je především v nákladní dopravě. Břeclavský železniční uzel patří mezi nejfrekventovanější v České republice (Hrabě, 2014).

4.3.3 Lodní doprava

Velmi významný je projekt vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe, který má být velmi důležitou spojnicí Evropských vodních cest. Projekt přispěje k rozvoji regionů a měst podél trasy tím, že nabídne mimořádné spojení přístavů severní Evropy, jako je Hamburk nebo Štětín, s přístavy jižní Evropy - Konstatna a prostřednictvím sítě vodních cest všech přístavů Evropy (d-o-l.cz, 2005-2015).

Dle ministerstva životního prostředí by došlo k narušení některých významných území zařazených do Natury 2000 bez možnosti kompenzačních opatření (mzp.cz, 2008-2014).

Z pohledu cestovního ruchu je zde důležitá turistická lodní doprava, která turistům nabízí vyhlídkové platby po řece Dyji a na Nových Mlýnech (lodnidoprava.com, 2013).

5.3.4 Ubytovací zařízení

Možnosti ubytování nabízí široké množství objektů, jako jsou hotely, penziony, kempy, autokempy a turistické ubytovny. Podle Českého statistického úřadu se na území Břeclavska nachází celkem 241 ubytovacích zařízení. Nejvíce ubytoven poskytují oblasti s vysokým potenciálem cestovního ruchu, a to jsou město Mikulov s celkovým počtem 34 zařízení, obce Lednice (27 zařízení) a Valtice (25 zařízení).

V porovnání popisovaného území s ostatními okresy České republiky v rámci návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení můžeme vidět, že celkově celý Jihomoravský region patří mezi populární destinace.

Obrázek č.1 (viz přílohy) charakterizuje počet příjezdů jak domácích, tak i zahraničních turistů za rok 2013. Celkový počet návštěvnosti v okrese Břeclav činil 292 916 hostů. Dle českého statistického úřadu se celkový počet ve srovnání s turisty ze zahraničí mnoho nezměnil a bylo zde zaevidováno 207 721 hostů z České republiky.

Dle českého statistického úřadu byl nejvyšší nárůst počtu návštěvníků na území Břeclavska zaznamenán v roce 2012, kde se zvýšil počet turistů o 89 381. Od roku 2010 - 2014 se zde celkový počet návštěvníků stále zvyšuje. Důvodem může být zvětšující se zájem o místní lidovou kulturu, která se zde jako jedna z mála stále udržuje a také velmi proslulé vinařství.

4.4 Selektivní faktory

Selektivní faktory stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu. Jedná se především o socio-demografické ukazatele obyvatelstva, které významnou mírou ovlivňují podíl obyvatelstva na cestovním ruchu.

Tabulka č. 3: Vybrané sociodemografické ukazatele okresů Jihomoravského kraje

Vybrané ukazatele	Břeclav	Znojmo	Hodonín	Brno-venkov	Jihomoravský kraj
Hustota zalidnění (na 1km ²)	110,7	71,3	141,7	140,6	162,4
Rozloha (km ²)*	1 038	1 590	1 099	1 499	7 195
Počet měst a obcí*	63	144	82	187	673
Počet obyvatel**	114 940	113 334	155 742	210 729	1 168 650
Průměrný věk obyvatel**	41,5	41,2	42	40,6	41,66
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	9,09	11,39	11,81	7,07	8,94

Zdroj: Český statistický úřad (2013)

Jeden z faktorů ovlivňující velkou mírou účast obyvatelstva na cestovním ruchu je hustota zalidnění. Z tabulky vyplývá, že okres Břeclav má nižší hustotu zalidnění než je průměr Jihomoravského kraje. Z uvedeného obrázku č. 2 (viz přílohy) vidíme, že hlavním důvodem je velká rozloha zemědělské půdy.

Mezi další důvody nižšího zalidnění patří například také velká rozloha vinic, lužních lesů, CHKO Pálava a mnoho dalších významných přírodních zajímavostí. Vysoká hustota zalidnění pozitivně působí na účast obyvatel na cestovním ruchu. Jelikož je okres Břeclav v porovnání i s ostatními okresy poněkud menší, má tento faktor nepříznivý vliv na rozvoj cestovního ruchu. Na druhou stranu mnoho přírodních úkazů a jedinečnost vinic jsou hlavním podnětem, které lákají mnoho turistů navštívit právě dané území.

Dalším faktorem, který má vliv na cestovní ruch je věková struktura obyvatel. Počet obyvatel ve věku 15-64 mírně klesá a naopak stoupá skupina starší generace. Indrová a kol. (2008) uvádějí, že senioři v dnešní době tvoří výrazný rostoucí potenciál trhu. Zde je předpokládán růst jak počtu účastníků cestovního ruchu, tak nárůst cestovních výdajů. Z hlediska výdajů rodin seniorů se výdaje řadí v Evropské unii na první místo a odhaduje se, že v roce 2050 dosáhnou světové výdaje na cestovní ruch seniorů částky 2 mld. USD. Tento trend souvisí s prodlužujícím se věkem, příjmovými možnostmi seniorů a také stále se zvyšující kulturou cestování.

Cestovní ruch bývá také v mnoha případech ovlivněn mírou nezaměstnanosti. V tabulce č.3 vidíme, že podíl nezaměstnanosti v okrese je sice menší v porovnání se sousedními

okresy Hodonín a Znojmo, ale celkově z celého Jihomoravského kraje se řadí na třetí místo s nejvyšším podílem nezaměstnanosti. Důvodem může být málo průmyslových podniků a hodně rozvinuté zemědělství. To patří mezi odvětví s relativně nižší perspektivou uplatnění a celková zaměstnanost v něm do roku 2020 klesne zhruba o jednu čtvrtinu v porovnání s rokem 2008 a podíl odvětví na celkové zaměstnanosti v ekonomice dosáhne 2,45% (budoucnostprofesi.cz, 2014). Odvětví zemědělství se také řadí mezi sezonní práce, kde převážně v letních měsících zaměstnává spíše brigádníky namísto zaměstnanců.

4.5 Potenciál cestovního ruchu a návštěvnost

4.5.1 Vinařství

Největší zásluhu na rozvoji cestovního ruchu má především vinařství a s ním spojená vinařská turistika. Mezi největší vinařské obce patří především Valtice. Jsou druhou největší vinohradnickou obcí v České republice a po dlouhé období byly hospodářským a správním střediskem oblasti ležící na obou stranách Rakousko-české hranice a přirozeným vinařským střediskem významných vinařských oblastí v obou současných republikách. Sídli zde mnoho vinařských institucí, jako například Vinařská akademie, Národní vinařské centrum nebo Svaz vinařských podniků a od roku 1873 tady působí jediná vinařská škola v České republice (Valtice.eu, 2011).

Velkým lákadlem pro turisty se stal labyrint historických vinných sklepů Valtické podzemí, který je otevřený od roku 2008. To spolu s desítkami vinných sklepů pro turisty a celou řadou vinařských akcí pasovalo Valtice do role hlavního města vína ČR. Velmi populární je také Valtické vinobraní konané každoročně začátkem října (Valtice.eu, 2011).

Město Mikulov je také spjato s vinařstvím, kdy první písemné zprávy o zdejších víně a vinicích pocházejí z 11. století. Velkolepou akcí je především Pálavské vinobraní - tradiční vinařské slavnosti nabízí ve starobylém městě zábavu, kulturu a všudypřítomné

víno až do rozbřesku nového dne. Konají se zde různé kurzy degustace pod vedením zkušených vinařů, tancovačky na náměstí a také ukázky historických bitev, ve kterých se předvádí napoleonská vojska. Pálavské vinobraní patří mezi největší akce na území Břeclavska, která přitahuje velké množství turistů všech generací z celé republiky (Flamik, 2009).

Celkově ale můžeme říci, že vinařské akce zde probíhají po celý rok téměř v každé obci a jsou zásadním faktorem, který láká turisty k návštěvě popisovaného území.

4.5.2 Moravské vinařské stezky

Jedná se o dlouhodobý projekt ochrany kulturního dědictví a rozvoje vinařské turistiky na Moravě, který se začal realizovat v roce 1999. Spolupracuje s 280 vinařskými obcemi a mnoha dalšími partnery. Síť vinařských stezek je 1200 km dlouhá a je tvořena deseti okruhy, které propojuje páteřní Moravská vinná stezka. Ta je 300 km dlouhá a v rámci její trasy se nachází 70 vinařských obcí, desítky chráněných přírodních lokalit i významné historické a architektonické památky daného území (cyklo-jizni-morava.cz, 2014). Turisté se mohou těšit na malebná městečka se sklepními uličkami, historické a přírodní památky, putování krajem, bohatou historií i živé tradice. V průběhu roku také probíhá na jižní Moravě řada výletů pro veřejnost, hodových a vinařských slavností

4.5.3 Cykloturistika

Mezi populární a velmi navštěvované turisty patří proslulé Lichtenštejnské stezky. Jedná se o cykloturistické trasy, které spojují nejkrásnější památky v oblasti Lednicko-valtického areálu a v Dolním Rakousku. Součástí jsou 4 kratší stezky: Břeclavská, Poštorenská, Lednická a Valtická, které navazují na 90 km dlouhý okruh přeshraniční Knížecí stezky. Jsou charakteristické svým specifickým značením, kde je vyobrazen rodový erb rodu Lichtenštejnů. Lichtenštejnské stezky jsou v oblasti Valtic napojeny na trasu Greenways Praha - Vídeň a spolu tak vytváří nejucelenější systém tematických cykloturistických tras v Česku (lichtenstejnske-stezky.cz, 2014).

4.5.4 Návštěvnost Lednicko-valtického areálu

Následující tabulka udává počet navštívených turistů v obcích Lednice a Valtice mezi roky 2008–2010 v porovnání s nejvíce navštěvovanými památkovými objekty.

Tabulka č. 4: Přehled návštěvnosti státních hradů, zámků a dalších památkových objektů

Objekt	Rok					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lednice	313 161	321 030	325 711	304 724	311 636	328 303
Český Krumlov	338 305	309 388	292 684	319 708	315 979	321 605
Hluboká	255 016	239 527	214 897	246 914	252 082	260 199
Karlštejn	254 173	234 320	216 611	221 163	231 340	217 717
Valtice	55 611	48 417	43 986	43 823	42 146	42 628

Zdroj: Výroční zpráva NPÚ

V letech 2009, 2010 a 2013 byla návštěvnost obce Lednice nejvyšší ze všech objektů v České republice a počet turistů převýšil návštěvnost zámku Hluboká, Český Krumlov nebo hrad Karlštejn.

Valtický zámek má sice menší návštěvnost než obec Lednice, ale celkově se v porovnávaných letech řadí mezi první čtyřicetku navštěvovaných objektů v celé republice. Výhodou je především Lednicko-valtický areál, který v konečném důsledku patří mezi nejpopulárnější a nejnavštěvovanější atraktivity u nás.

5 METODIKA

Práce je rozdělena na několik částí. První z nich, teoretickou část, tvoří přehled problematiky, která je věnována oblasti cestovního ruchu z obecného hlediska - jeho dělení, typům, vlivům a předpokladům dalšího rozvoje. V teoretické části je také vysvětlen potenciál cestovního ruchu pomocí lokalizačních, realizačních a selektivních faktorů. V této části jsem pracovala s různými zdroji literatury, knižními i elektronickými. Také jsem využila průvodce a brožury propagující danou oblast.

Pro zpracování druhé části práce jsem provedla vlastní terénní průzkum a zpracovala informace a dokumenty týkající se vybraného území Břeclavska. Jsou zde popsány přírodní, demografické a socioekonomické charakteristiky a vyhodnoceny lokalizační i realizační předpoklady pro cestovní ruch a celkově atraktivita oblasti.

Ve třetí-praktické části je hodnocen celkový potenciál cestovního ruchu v okrese Břeclav dle metodiky Bíny (2002) a následná SWOT analýza. Ta odhalila slabé stránky a hrozby, které je potřeba co nejvíce minimalizovat a naopak vyzvednout silné stránky a příležitosti, které je potřeba využít aby došlo ke zvýšení potenciálu daného území. Na území Břeclavska jsem také provedla marketingový výzkum - dotazníkové šetření (celkem 50 respondentů), které jsou ohodnoceny pomocí slovních komentářů s grafy.

V poslední části práce jsou získané výsledky okomentovány a jsou zpracovány návrhy, které by vedly ke zlepšení současné situace.

5.1 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny 2002

Dle Schneidera (2009) je „potenciál cestovního ruchu chápán jako formalizovaný výsledek zhodnocení co možná nejkomplexnějšího okruhu lokalizačních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj CR“. Podmínky lokalizace cestovního ruchu tvoří složitý multidisciplinární systém, který může být zkoumán jen za předpokladu zjednodušení a rozčlenění na relativně přirozené segmenty. Tyto segmenty jsou tvořeny aktivitami cestovního ruchu (cykloturistika, kulturně poznávací turistika, kongresová turistika apod.), které v konečném důsledku tvoří celkový potenciál cestovního ruchu.

Formy lokalizačních podmínek cestovního ruchu:

- a) Především sportovní aktivity, které jsou vázané na přírodní prostředí
- b) Významné historické památky, muzea a další, které jsou dominantou konkrétní obce a jsou atraktivní pro turisty
- c) Kulturní, sportovní a jiné akce navštěvované cizími účastníky

Stupeň stability a časové neměnnosti lokalizačních podmínek cestovního ruchu klesá od bodu a) k bodu c). Přírodní podmínky nemají téměř žádný vliv na potenciál cestovního

ruchu a jsou neměnné. Podobný charakter mají historické památky a muzea, protože ne tak často vznikají v obcích nové „kamenné“ kulturní atraktivita cestovního ruchu. Poslední forma má největší vliv na potenciál cestovního ruchu tím, že konkrétní obec zde začne pořádat různé kulturní akce.

V některých případech se realizační podmínky stávají důležitější než lokalizační. Za takové situace bývá významně zastoupen lidský faktor, iniciativa vlastních tvůrců a provozovatelů zařízení a produktů s přímou i nepřímou vazbou na cestovní ruch. Schneider (2002) uvádí jako příklad velmi navštěvovanou lyžařskou sjezdovku v Němčičkách na Hustopečsku (v teplé nížinné oblasti), budování moderních aquaparků ve městech (může modifikovat charakteristiky vhodnosti krajiny pro rekreaci u vody), velice oblíbené westernové městečko Šiklův mlýn u Zvole a další.

Kladné stupně lokalizačních podmínek složek cestovního ruchu

Lokalizační podmínky cestovního ruchu mohou být přirozeně někdy vyšší, někde nižší, někde nemusí existovat vůbec. V případě neexistence se jedná o jejich nulový stupeň a pro zbytek se zavádí tři stupně vhodnosti lokalizačních podmínek cestovního ruchu:

- Stupeň 1 – podmínky jsou na základní úrovni, tj. potenciálově relevantní jev je v konkrétním prostoru registrovatelný
- Stupeň 2 – podmínky jsou ve zvýšené úrovni, tj. potenciálově relevantní jev vykazuje v konkrétním prostoru již zřetelný a výrazný stav
- Stupeň 3 – podmínky jsou ve vysoké úrovni, tj. potenciálově relevantní jev dosahuje v konkrétním prostoru dominantního stavu.

Složky jako vhodnost krajiny pro horolezectví, pro závěsné létání, pro sportovní myslivost, pro rybolov a pro pozorování vodních ptáků jsou rozlišené pouze na základě jednoho stupně. Dané území obce může být buď vhodné, nebo nevhodné pro tyto aktivity cestovního ruchu.

Tabulka č.5: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny (2002)

Složka potenciálu CR	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	20
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	15	30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu les/hory	7	13	20
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
Vhodnost krajiny pro horolezectví	2		
Vhodnost krajiny pro závěsné létání	2		
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost	2		
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	2		
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků	1		
Kulturně-historické památky a soubory	10	25	50
Skanzeny a muzea	5	15	35
Lázeňské funkce	5	15	35
Kongresy a konference	2	10	40
Kulturní akce	10	20	40
Sportovní akce	2	7	20
Církevní akce	2	4	10
Veletrhy a tématické trhy	5	20	40
Místní produkty	5	10	25
Příhraniční specifika	2	5	10

5.2 Dotazníkové šetření

Další částí mé bakalářské práce je krátké dotazníkové šetření, které bylo provedeno na území Břeclavska. Hlavním cílem bylo zjistit, jak jsou turisté spokojeni s kvalitou

a úrovní cyklistických stezek a celkově aktivitami, které se nacházejí ve vybraném regionu.

Dotazníky byly vyplňovány přímo v terénu, na místech, která jsou často využívána turisty, a to při akcích konaných v rámci cyklistických stezek. Konkrétně se jednalo o uzavírání Lichtenštejnských stezek, které proběhlo první týden v měsíci říjnu a bylo osloveno celkem více než 50 respondentů. Dotazníky jsou ohodnoceny pomocí slovních komentářů s grafy, které jsou součástí přílohy.

5.3 SWOT analýza

SWOT analýza je strategický nástroj, jímž se hodnotí silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Díky ní je možné vyhodnotit problémy a naopak nalézt nové možnosti růstu. SWOT analýza je zpracována na základě znalostí vybraného území a informací z dotazníkového šetření.

6 VÝSLEDKY

6.1 Vlastní hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny (2002)

V první části hodnocení byl potenciál území zhodnocen podle metodiky Bíny (2002). Jako první byly ke všem složkám cestovního ruchu přiřazeny jednotlivé stupně dle jejich významnosti a důležitosti. Dále následovalo jednotlivé obodování všech stupňů a vypočtení celkové hodnoty. Na základě zjištěných údajů jsem přiřadila jednotlivé body dle důležitosti a významnosti složek pro rekreaci a cestovní ruch na území Břeclavska.

Tabulka č. 6: Vlastní hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území Břeclavska dle Bíny (2002)

Složka potenciálu cestovního ruchu	Lokalizační stupeň	Body
Přírodní pozoruhodnosti	3	45
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	1	5
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku	2	15
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty		
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	1	3
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	3	40
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu les/hory	1	7
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	10
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku	2	7
Vhodnost krajiny pro horolezectví		
Vhodnost krajiny pro závěsné létání	2	
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost	2	
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov	2	
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků	1	
Kulturně-historické památky a soubory	3	50
Skanzeny a muzea	2	15
Lázeňské funkce	1	5
Kongresy a konference	1	2
Kulturní akce	3	40
Sportovní akce	2	7
Církevní akce		
Veletrhy a tématické trhy	1	5
Místní produkty	3	25
Příhraniční specifika	3	10
Celkový potenciál		298

Přírodní pozoruhodnosti - této kategorii jsem přiřadila nejvyšší stupeň potenciálu cestovního ruchu. Podle tabulky č. 2 můžeme vidět, že na území se vyskytuje celkem 110 chráněných území a dalších přírodních zajímavostí. Mezi nejdůležitější patří CHKO Pálava, Národní přírodní rezervace Lednické rybníky a přírodní rezervace Svatý kopeček.

Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku - území vykazuje pouze základní stupeň pro pěší a horskou turistiku. Krajina vykazuje pahorkatinnou až vrchovinnou krajinu, se střídáním lesů se zemědělskými plochami a k dispozici jsou mimosilniční trasy využitelné pěšími turisty.

Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku - na území se nachází jeden ski areál v obci Němčičky, který je nejnižším položeným areálem ve střední Evropě. Dolní část areálu se rozprostírá v nadmořské výšce 180 metrů a nejvyšší bod měří 240 m n. m. Za příznivých sněhových podmínek jsou k dispozici dvě sjezdovky (sportnemcicky.cz, 2011).

Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody - stupeň tři je charakterizován vodními plochami velkého rozsahu, přičemž se jedná o velké přehradní hráze a jejich využití k rekreaci má celorepublikový význam. Tyto podmínky splňují převážně Novomlýnské nádrže a Lednické rybníky.

Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku - mimo venkovská rozptýlená sídla horské krajiny sem patří také výjimečně i mimořádně atraktivní krajina nižších poloh, a to konkrétně Lednicko-Valtický areál.

Vhodnost krajiny pro závěsné létání - Pálava je jednou z mála vhodných míst pro létání na Moravě.

Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků - komplex Novomlýnských nádrží se řadí díky své ploše a poloze mezi nejvýznamnější zimoviště pro některé severské druhy husí, kterých zde někdy můžeme zahlédnout až 30 000 kusů. Dále můžeme pozorovat několik mořských orlů a každoročně se zde vyskytují husy velké, kachny, volavky a další (pasohlavky.cz).

Skanzeny a muzea - na území se vyskytuje velké množství skanzen a muzeí, převážně regionálního nebo nadregionálního významu. Mezi nejvýznamnější řadíme například zámek Pohansko nebo regionální muzeum v Mikulově.

Lázeňské funkce - obec Lednice obsluhuje nejmladší bezbariérové léčebné lázně v České republice, kde v říjnu 2014 byla otevřena nová zastřešená kolonáda s posezením na Slovácké ulici.

Kulturní akce - nejvýznamnější složka cestovního ruchu pro okres Břeclav. Po celý rok zde probíhá nespočetně společenských i kulturních akcí a festivalů. Mezi nejvýznamnější patří Mikulovské vinobraní, které láká tisíce turistů a patří mezi nejnavštěvovanější festivaly na jižní Moravě.

Sportovní akce - mezi významné sportovní události patří memoriál Ivana Hlinky, coby světový pohár do 18 let v hokeji.

Místní produkty - celostátně nejvýznamnějšími a turisticky atraktivními produkty oblasti jsou vinné sklepy a místní víno.

Příhraniční specifika - město Břeclav hraničí s Rakouskem a nachází se blíže než 7 km od Rakouských hranic a město Lanžhot je vzdálen k hranicím se Slovenskou republikou asi 5 km.

Ke kategoriím vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty, vhodnost krajiny pro horolezectví a církevní akce nebyly přiřazeny žádné bodové hodnoty, neboť nesplňují podmínky dle Biny (2002).

6.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Hlavním cílem šetření bylo zjistit, jak jsou turisté spokojeni s kvalitou a úrovní cyklistických stezek a celkově aktivitami, které se nacházejí ve vybraném regionu. Dotazníky jsou ohodnoceny pomocí slovních komentářů s grafy, které jsou součástí přílohy.

Na položené otázky odpovědělo celkem 50 lidí, a to 29 mužů a 21 žen. Z hlediska respondentů převažovali zástupci ve věku 27 – 40 let (32 respondentů), dále to byla věková skupina 41-55 let (10 respondentů), 8-26 let (6 respondentů) a nejméně dotazovaných bylo ve věkové skupině 56 a více let (2 respondenti). Co se týče vzdělanostní struktury, tak dominovali respondenti se středoškolským vzděláním s maturitou (26 respondentů) a bez maturity (15 respondentů). Méně početnou skupinu tvořili absolventi vysoké školy (7) a dotazovaní se základním vzděláním (2 respondenti).

1. Charakter a důvod návštěvy

Má první otázka byla směřována na charakter a důvod návštěvy, proč turisté přijeli právě do vybraného regionu. Jak můžete vidět v grafu 2 (viz. příloha), hlavním důvodem jejich návštěvy byla především turistika (25 respondentů) a cykloturistika (19 respondentů). Region je typickou oblastí vinařských akcí a pochodů, a právě z toho důvodu je upřednostňován před ostatními. Menší skupina dotazovaných přijela za poznáním (5 respondentů), protože trasa vedla přes velmi populární zámek Lednice, Hraniční zámček, Janův hrad a další. Pouze 1 respondent přijel do regionu kvůli relaxaci v přírodě.

2. Hodnocení ubytovacích zařízení

Další otázka se týkala ubytovacího zařízení v regionu. Dotaz byl směřovaný především na dostupnost a vybavenost všech okolních ubytoven. Převážná většina turistů hodnotila ubytování jako velmi dobré (27 respondentů) a spíše dobré (14 respondentů). Nabídka ubytovacích zařízení je v regionu opravdu velká a kapacity pro množství turistů jsou zde dostatečné. Méně početná skupina se přikláněla spíše k dobrému hodnocení (6 respondentů) a 3 respondenti ubytovací zařízení vůbec nevyužili.

3. Využíváte nabídku vinařského turismu? (např. ochutnávky, degustace, vinařské vinné stezky, atd.)

Vzhledem k poloze vybraného regionu, který je výhodný svou vinařskou nabídkou, jsem se turistů dotazovala, zda využívají vinařského turismu. S výjimkou dvou si zbylých 48 respondentů vybrali konkrétní region převážně z důvodu vinařských akcí, které probíhají téměř po celý rok.

4. Využíváte Moravské vinařské stezky nebo se chystáte je projet/projít?

Dotaz je podobného charakteru, jako předchozí otázka. Jelikož jsem se původně ptala na využívání všech vinařských akcí, tentokrát jsem se zaměřila přímo na konkrétní vinařské stezky. 98% respondentů tedy přijelo do regionu právě z tohoto důvodu. Ostatní nabídky, jako jsou degustace, návštěva vinných sklepů a mnoho dalších jsou většinou spíše doplňujícími aktivitami, které slouží při této příležitosti. Dva zbylí dotazující si vybrali Břeclavsko kvůli populárním cyklostezkám a krásné jihomoravské přírodě, avšak vinařskou nabídkou byli zcela nezaujatí.

5. Pokud ANO, tak v jakém časovém intervalu?

Dva dotazovaní mi odpověděli, že využívají vinařské stezky velmi intenzivně. V průběhu celé sezony si vybírají cyklostezky po celém území České republiky, avšak spojení s ochutnávkou vín a poznání vinařské oblasti se pro ně stalo tak atraktivní, že posledních pár let upřednostňují popisované území převážně z tohoto důvodu. 38 respondentů využívají Moravské vinařské stezky velmi často a 10 často.

6. Byl/a byste ochotný/á cestovat za vinařskou turistikou do zahraničí??

14 respondentů by rádo vyzkoušelo nabídku vinařství i v zahraničí, ovšem názory se lišily podle toho, o jaký stát by se jednalo. Dvanáct dotazujících mi jednoznačně odpovědělo, že by rozhodně nebyli ochotni cestovat za hranice státu, přičemž dva z nich zkušenosti ze zahraniční vinařské turistiky mají a dle jejich názoru je vinařství na Břeclavsku na velmi dobré úrovni a převyšuje všechny zahraniční státy.

7. Jaký důvod Vás přivedl či vede k využití Moravských vinařských stezek?

14 respondentů přijelo navštívit Moravské vinařské stezky za využitím nových tras, které doposud nevyzkoušeli. Nejvíce cyklistů (27 respondentů) lákají krásy jižní Moravy, kde projíždějí příjemnou stezkou plnou vinohradů a kde se během cesty mohou občerstvit výborným vínem. Zbývajících devět dává přednost především zábavě, která je spojená s ochutnávkou vína a kulturních akcí.

8. Jste spokojeni s vybavením těchto stezek, pokud s nimi máte zkušenost?

Dotaz byl položen za účelem zjištění, zda cyklostezky jsou ve špatném nebo dobrém stavu. Zajímalo mne především, jak jsou stezky upravené, označené, jak kvalitní je povrch a zda-li se na trasách často vyskytují toalety, odpadkové koše, odpočinkové místa s lavičkami a občerstvovací stánky. Všechny 50 respondentů odpovědělo na výše zmíněné otázky pouze pozitivně.

9. Jaký je důvod Vaší nespokojenosti?

Vzhledem k velmi kladnému hodnocení již zmíněných otázek jsem se respondentů dotazovala, zda zaznamenali nějaké jiné, než mnou dotazované negativum. Jediným problémem je velký provoz a tedy zvýšené nebezpečí, především pro malé děti. Někteří cyklisté nejsou ohleduplní a jedou velkou rychlostí.

Grafy s celkovým vyhodnocením odpovědí u všech otázek jsou uvedeny v přílohách.

6.2.1 Celkové vyhodnocení

Nejvyšší hodnocení a tedy nejdůležitějším faktorem pro většinu turistů, je kvalita stezek. Ta je ve velmi dobrém stavu, jak jsem již výše zmiňovala. Trasy jsou poctivě upravované před každou akcí a místa jsou dobře označené.

Vinařské akce, návštěvy sklepů a degustace vín byly vyhodnoceny jako druhé nejpodstatnější. Krajina jižní Moravy a významné historické památky, jako je Pálava nebo Lednicko-Valtický areál jsou též velkým lákadlem pro turisty a dle evaluací skončily těsně za vinařstvím.

Jako posledním a nejmenším lákadlem se stalo poznání tradičního folklóru a kultury, což ale neznamená, že tyto faktory nejsou pro cestovní ruch důležité.

6.3 SWOT analýza

Z doposud zjištěných informací a znalostí zkoumaného území jsem vytvořila SWOT analýzu cestovního ruchu na území Břeclavska, která charakterizuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro rozvoj regionu.

Silné stránky:

- Významné přírodní lokality (CHKO Pálava, Lednické rybníky, Novomlýnské nádrže)
- Velká nabídka kulturního a společenského využití (folklór, Podlužácké hody, festivaly, slavnosti, vinobraní)
- Lednicko-Valtický areál (nejnavštěvovanější objekt České republiky)
- Vinařství (hlavní faktor cestovního ruchu)
- Specifické produkty území (víno)
- Kvalitní síť cyklotras a turistických stezek
- Kvalitní značení cyklostezek
- Dobré klimatické podmínky (území je jedno z nejteplejších v České republice)
- Důležitá silniční a železniční infrastruktura (dálnice D2, železniční koridor)
- Dostatečná kvalita ubytovacích zařízení
- Dobrá geografická poloha (území se nachází v těsné blízkosti se Slovenskem a Rakouskem)
- Příznivé podmínky pro zemědělskou produkci

Slabé stránky

- Převážně sezonní nabídka (kulturní a vinařskou nabídku lze využívat převážně na jaře a v létě)
- Nadměrná tranzitní doprava ve městě Břeclav
- Vysoká míra nezaměstnanosti
- Přetíženost dopravy v obcích poblíž Rakouských hranic
- Rozvinuté zemědělství (málo průmyslových podniků a s tím spojená vysoká nezaměstnanost)

Příležitosti

- Větší propagace cyklostezek
- Získávání dotací a finančních prostředků
- Využití pozemků vhodných k podnikání
- Rozvoj regionálních center
- Výstavba silnice R52 (zlepšení přetíženosti dopravy v obcích, ale narušení CHKO Pálava)

Hrozby

- Odchod průmyslových podniků z Břeclavi
- Odchod místních obyvatel do blízkého Rakouska za lepšími ekonomickými příležitostmi (lepší pracovní podmínky, vyšší mzdy)
- Levné víno ze zahraničí
- Zánik tradiční kultury (nezájem o folklor)

6.4 Návrhy řešení k celkovému rozvoji cestovního ruchu na Břeclavsku

Výstavba průmyslových podniků

Oblast je typická pro své zemědělství a právě z toho důvodu je zde velká nezaměstnanost. Odvětví zemědělství je charakteristické sezonní nezaměstnaností a zaměstnává převážně brigádníky namísto stálých zaměstnanců. Průmyslové podniky by vytvořily nové pracovní místa a došlo by ke zvýšení zaměstnanosti v regionu, ale také by přilákaly mnoho investorů, čímž by se zlepšila celková perspektiva daného území.

Silnice R52

Mezi další návrhy, a to především jak zlepšit dopravní zatíženost ve městě Břeclav je vystavění silnice R52, které by mělo jak pozitivní, tak i negativní dopady na cestovní ruch. V rámci tohoto projektu by se mohla vést dlouhá diskuze o tom, co je pro cestovní ruch důležitější. Jak jsem již výše zmiňovala, výstavba by narušila velmi významné přírodní lokality, které jsou podstatným faktorem cestovního ruchu. Na druhou stranu by se zvýšila bezpečnost, plynulost dopravy a lepší dostupnost pro investory a turisty. Dle

mého názoru by výstavba silnice přinesla spíše negativní efekty na oblast cestovního ruchu. CHKO Pálava a Mikulov jsou hlavními faktory cestovního ruchu a řadí se mezi nejnavštěvovanější objekty na jižní Moravě. Nová silnice by možná přilákala další turisty ze zahraničí na jižní Moravu, ale převážná část těchto návštěvníků by měla tendenci navštívit zejména CHKO Pálava. V konečném důsledku by tak narušení krajinné oblasti vykazalo převážně negativní účinek na cestovní ruch v daném území. V rámci tohoto projektu by se tedy dala vést dlouhá diskuze o tom, co je důležitější pro rozvoj cestovního ruchu. Zda kvalitní dopravní spojení, které umožní lepší přístup turistům do regionu nebo zachování významných přírodních lokalit.

Vodní koridor D-O-L

Podobného charakteru je připravovaný projekt vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe, který má spojit Evropské vodní cesty. Příznivci návrhu jsou převážně ministerstva České republiky, některá města na trase a průplavu obce, průmyslové firmy a další subjekty, pro které projekt přinese převážně pozitivní efekty. Uskutečněním projektu dojde ke snížení nezaměstnanosti, neboť poskytne desítky tisíc pracovních míst jak v průběhu výstavby, tak po dokončení. Napojením Jižní Moravy na Dunaj vodní cestou také výrazně zvýší rozvoj cestovního ruchu v regionu, protože umožní příchod zahraničních turistických lodí a jachet.

7 ZÁVĚR A DISKUSE

Tato bakalářská práce se zabývala hodnocením potenciálu cestovního ruchu v okrese Břeclav. Hlavním cílem bylo zhodnotit potenciál a také zjistit, co je potřeba k dalšímu rozvoji regionu.

Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. Součástí teoretické části byla základní charakteristika cestovního ruchu, kde byly vymezeny pojmy a metody hodnocení cestovního ruchu. Ve druhé, praktické části byl potenciál zhodnocen dle metodiky Bíny (2002), kde byly k jednotlivým složkám cestovního ruchu přiřazeny bodové hodnoty. Na základě zjištěných informací a podkladů byla vytvořena SWOT analýza s možnými návrhy na zlepšení cestovního ruchu. Součástí práce bylo také terénní šetření za účelem zjištění spokojenosti návštěvníků cyklistických stezek.

Na základě získaných výsledků můžeme říci, že region vykazuje kulturní charakter a rozvoj je tedy závislý na kulturních akcích a významných památkách. Mezi hlavní dominantu památek území se řadí Lednicko-valtický areál, který patří mezi nejpopulárnější objekty v České republice.

Na Břeclavsku jsou výborné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. Cyklistické stezky, které vedou malebnou, nedotčenou krajinou lemovanými vinohrady. Dané území je velmi vhodné k cykloturistice, která je zde velice populární. V rámci turistických stezek mohou návštěvníci využít folklorních akcí, ochutnávky vín a celkově krásy přírody celé jižní Moravy. Těmito charakteristikami je region ojedinělý a jsou základními předpoklady, které lákají mnoho turistů navštívit daný region.

Vinařství je také důležitým faktorem rozvoje cestovního ruchu v okrese Břeclav. Z výsledků dotazníkového šetření vidíme, že mnoho lidí navštěvuje daný region právě z důvodu nabídky vinařských akcí, festivalů, ochutnávek vín a další. Oblast je také důležitá pro dopravní silniční infrastrukturu, protože se nachází na hranicích se Slovenskou republikou a Rakouskem a je důležitým železničním uzlem.

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

ANTONÍN DANĚK, Jiří Glet. *Jižní Morava*. České vyd. 1. Praha: Jan Vašut, 2005. ISBN 80-723-6379-4.

BALTUS, Jan. *Lednické rybníky: průvodce naučnou stezkou*. Brno: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, 1979, Nestr., 68 obr. na příl.

BENEŠOVÁ, Petra a Hana KRUISOVÁ. *Zdravotně orientovaný cestovní ruch: vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha: Idea servis, 2013, 223 s. ISBN 978-80-85970-77-7.

Botanicky významná území České republiky: Important plant areas in the Czech Republic. Vyd. 1. Editor Jan Čeřovský, Zdenka Podhajská, Danuše Turoňová. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2007, 407 s. ISBN 978-80-87051-14-6.

FLAMIK, Juraj. *Po stopách vinařství jižní Moravy*. Brno: Jihomoravský kraj, 47 s.

FORET, Miroslav. *Cestovní ruch v regionálním rozvoji*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 137 s. ISBN 978-80-7375-739-7.

FRANKE, Antonín. *Zmírňování regionálních disparit prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, x, 301 s. ISBN 978-807-3577-186.

HORTVÍK, Václav. *Historie a současnost podnikání na Břeclavsku*. 1. vyd. Žehušice: Městské knihy, 2003, 215 s. Historie a současnost podnikání v regionech ČR. ISBN 80-866-9909-9.

JIRÍ SCHNEIDER, Jitka Fialová. *Krajinná rekreologie II*. Vyd. 1. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2009. ISBN 978-807-3753-573.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 207 s. ISBN 978-80-247-4603-6.

Lužní les v Dyjsko-moravské nivě. Břeclav: Moraviapress, 2004, 591 s. ISBN 80-861-8168-5.

MACHAR, Ivo. *Lužní lesy: dynamická stabilita geobiocenóz*. Horka nad Moravou: Český svaz ochránců přírody - základní organizace Pomoraví, 2007, 111 s. ISBN 978-80-254-0104-0.

MARTIŠKO, Josef. *Přírodní parky Jihomoravského kraje*. Brno: Jihomoravský kraj, 2007, 103 s. ISBN 978-802-5416-372.

MUSIL, M. *Udržitelný rozvoj cestovního ruchu: (metody, postupy, přístupy, teoretické aspekty) : sborník příspěvků z kulatého stolu*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-802-4516-899.

MUSIL, Martin, Martin LUŠTICKÝ, Kateřina DUŠÁKOVÁ a Jan VORÁČEK. *Potenciál a zatížení oblasti cestovním ruchem v souvislosti s ochranou životního prostředí: oponovaná výzkumná zpráva pro veřejnou správu a další zainteresované subjekty*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2008, 105, [11] s. ISBN 978-80-245-1430-7.

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8.

PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-807-4353-291.

PLESNÍK, Pavol. *Geografia cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií v Praze, 2010. ISBN 978-802-5472-538.

POUROVÁ, Marie. *Marketing a management venkovského cestovního ruchu*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola cestovního ruchu a teritoriálních studií, 2010, 91 s. ISBN 978-802-5477-878.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Vybraná témata z regionálního rozvoje*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2010, 118 s. ISBN 978-809-0467-101.

ŠÍROVÁ-MOTYČKOVÁ, Kamila a Jiří ŠÍR. *Naučné stezky: průvodce naučnými stezkami České republiky*. Olomouc: Rubico, 191 s. Naše země. ISBN 978-807-3461-072.

WAHLA, Arnošt. *Obecná geografie cestovního ruchu*. 2., nezměn. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2011, 103 s. ISBN 978-807-3754-976.

Internetové zdroje:

BÍNA, Jan. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky* [online]. Urbanismus a územní rozvoj, 2002, V, č. 1 [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2002/2002-01/01.pdf>

BÍNA, Jan. Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice. *Ústav územního rozvoje* [online]. 2010 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/uzemnirozvoj/cestovniuruch/potencialCR/potencialCR-text.pdf>

Břeclav se představuje. *Město Břeclav* [online]. 2009 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://breclav.org/cs/volnocasove-aktivity/zajimavosti-a-historie/mesto-breclav-se-predstavuje>

Cyklostezky. *Lichtenštejnské stezky* [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.lichtenstejnske-stezky.cz/>

Časové řady vybraných ukazatelů. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/cr_vybranych_ukazatelu_breclav

Časové řady vybraných ukazatelů. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/cr_vybranych_ukazatelu_breclav

HRABĚ, Zdeněk. Dopravní infrastruktura okresu Břeclav. In: [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.fi.muni.cz/~tomp/envi/eseje/hrabe/esej.pdf>

Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku. *Czech Tourism* [online]. © Copyright 2005-2014 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>

Charakteristika okresu Břeclav. *Český statistický úřad* [online]. 1.2. 2013 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xb/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_breclav

Lázně Lednice. *SVAZ LÉČEBNÝCH LÁZNÍ ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. 2009-2015 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.lecebne-lazne.cz/cs/prehled-lazni/lazne-lednice>

Lyžařský vlek. *TJ Sokol Němčičky* [online]. 2011 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.sportnemcicky.cz/content/ly%C5%BEa%C5%99sk%C3%BD-vlek>

Moravské vinařské stezky. *Cyklo-jizni-morava* [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.cyklo-jizni-morava.cz/moravske-vinarske-stezky>

Národní památkový ústav: *Výroční zprávy* [online]. 2013-2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.npu.cz/ke-stazeni/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/vyrocní-zpravy-rocniky/>

Národní přírodní rezervace Lednické rybníky. *Ochrana přírody a krajiny v České republice* [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPR_lednicke_rybniky_cz

Naučná stezka Lužní les. *Cyklotrasy* [online]. 2004 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://cyklotrasy.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=96465>

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v okresech. *Veřejná databáze* [online]. 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparamzdr.jsp?cislotab=CRU9011PU_OK&vo=null&kapitola_id=654&voa=mapa

Novomlýnské nádrže. *Pasohlávky* [online]. [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.pasohlavky.cz/cze/tic/novoml.htm>

O PROJEKTU VÍCEÚČELOVÉHO VODNÍHO KORIDORU DUNAJ–ODRA–LABE. *Vodní koridor Dunaj-Odra-Labe* [online]. 2005-2015 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://d-o-l.cz/index.php/cs/oprojektu>

Objekty ústředního seznamu - Výběr. *AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. [cit. 2015-01-02].

Oprašování kanálu Dunaj-Odra-Labe je naprosto nepřijatelné. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008-2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/news_tz090419dol

Plavby po řece Dyji a na Nových Mlýnech. *Lodní doprava Břeclav* [online]. 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.lodnidoprava.com/>

Podluží. *Podluží* [online]. 2009 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.podluzi.cz/>

Rychlostní silnice R52. *Ředitelství silnic a dálnic* [online]. 2009 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.r52.cz/>

Valtice vinařské. *Valtice turistika* [online]. 2011 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://valtice.eu/valtice-vinarske/ms-1391/p1=1391>

Vítejte v AQUALANDU MORAVIA. *AQUALANDMORAVIA* [online]. 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.aqualand-moravia.cz/aqualand-moravia/o-aqualandu/>

Zemědělské podniky podle rozlohy zemědělské půdy. *Veřejná databáze* [online]. 2013 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ZEM5052PU_OK&vo=nu11&kapitola_id=11

Zemědělství, lesnictví, myslivost a rybolov. *Budoucnost profesí* [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: <http://www.budoucnostprofesi.cz/cs/vyvoj-v-odvetvich/zemedelstvi.html>

9 SEZNAM TABULEK

Tabulka č.1: Přírodní rekreační potenciál podle tříd Terplanu

Tabulka č.2: Seznam chráněných území v okrese Břeclav

Tabulka č.3: Vybrané sociodemografické ukazatele okresů Jihomoravského kraje

Tabulka č.4: Přehled návštěvnosti státních hradů, zámků a dalších památkových objektů

Tabulka č.5: Hodnocení potenciálu cestovního ruchu dle Bíny (2002)

Tabulka č.6: Vlastní hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území Břeclavska dle Bíny (2002)

10 SEZNAM PŘÍLOH

Obrázek č.1: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení

Obrázek č.2: Zemědělské podniky podle rozložení zemědělské půdy

Graf č.1: Maloplošná chráněná území v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje

Graf č.2: Věková struktura obyvatel okresu Břeclav

Graf č.3: Charakter a důvod návštěvy

Graf č.4: Hodnocení ubytovacích zařízení

Graf č.5: Využíváte nabídku vinařského turismu? (Ochutnávky, degustace, vinařské stezky)

Graf č.6: Využíváte Moravské vinařské stezky nebo se je chystáte projít?

Graf č.7: Pokud ANO, tak v jakém časovém intervalu

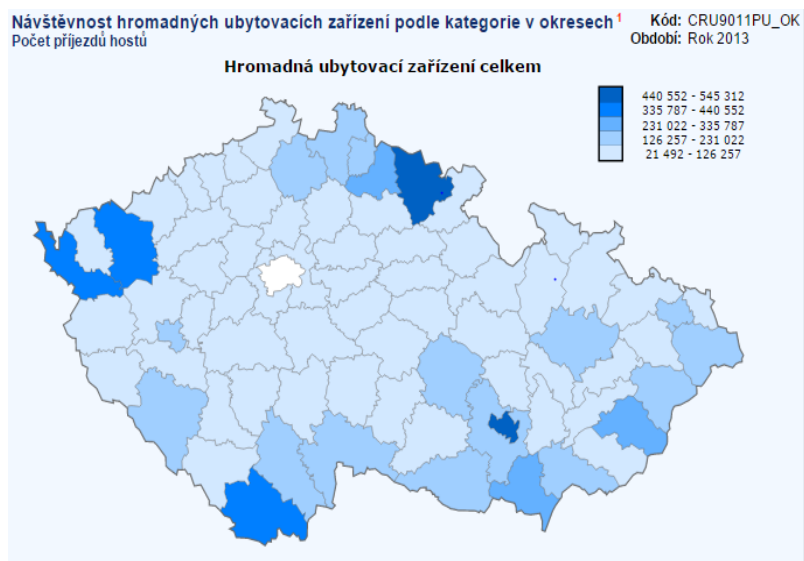
Graf č.8: Byl/a byste ochotný/á cestovat za vinařskou turistikou do zahraničí?

Graf č.9: Jaký důvod Vás přivedl či vede k využití moravských vinařských stezek

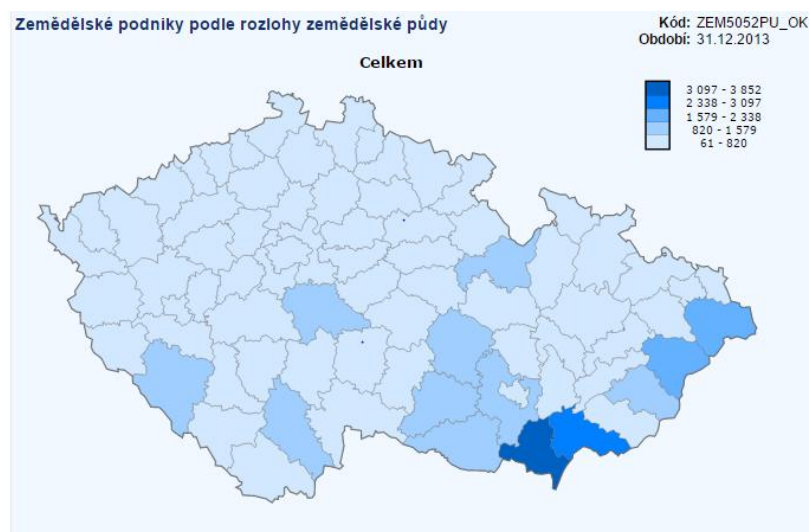
Graf č.10: Jste spokojeni s vybavením těchto stezek, pokud s nimi máte zkušenost?

Graf č.11: Jaký je důvod Vaší nespokojenosti?

PŘÍLOHY

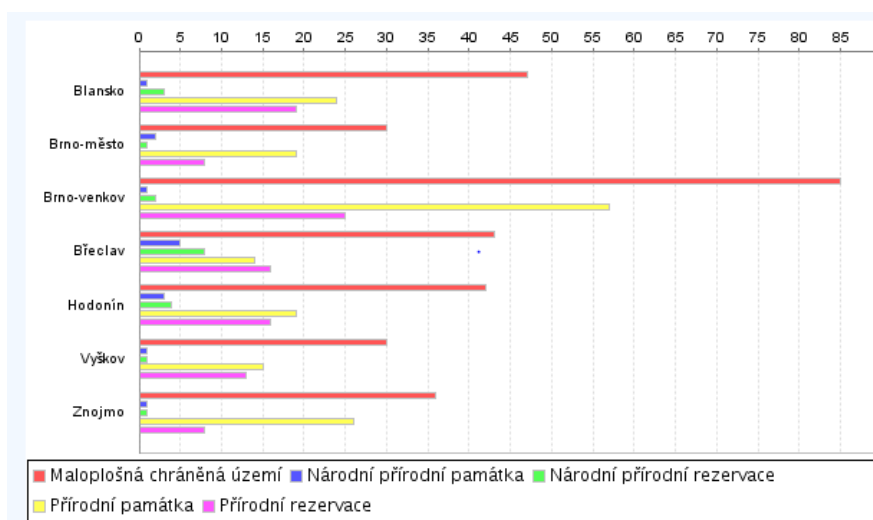


Obrázek č.1: Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení (czso, 2013)



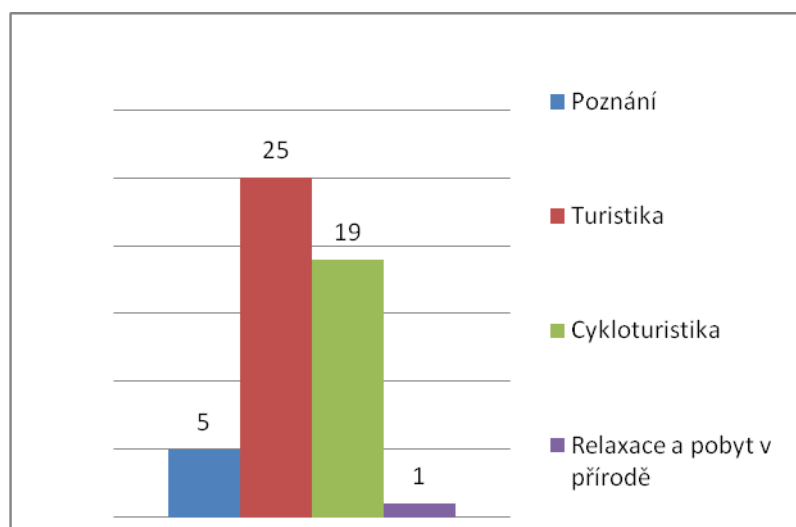
Obrázek č.2: Zemědělské podniky podle rozložení zemědělské půdy (czso, 2013)

Obrázek č.3: Maloplošná chráněná území v jednotlivých okresech Jihomoravského kraje



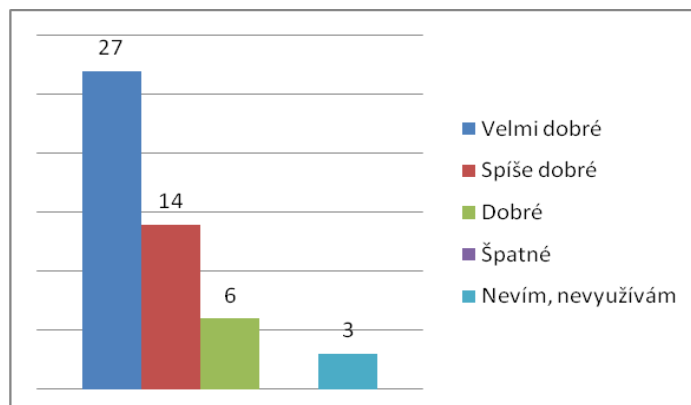
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č.4: Charakter a důvod návštěvy



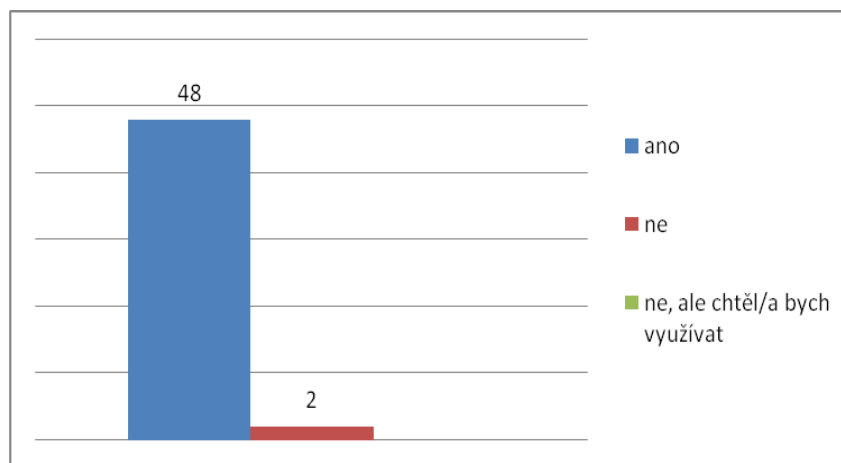
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č.5: Hodnocení ubytovacích zařízení



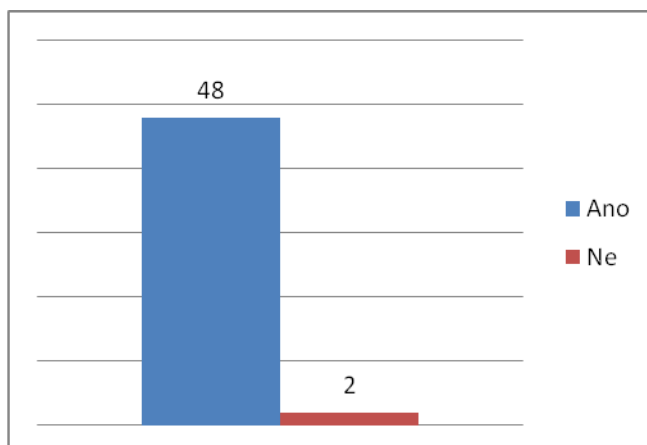
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č.6: Využíváte nabídku vinařského turismu? (Ochutnávky, degustace, vinařské stezky)



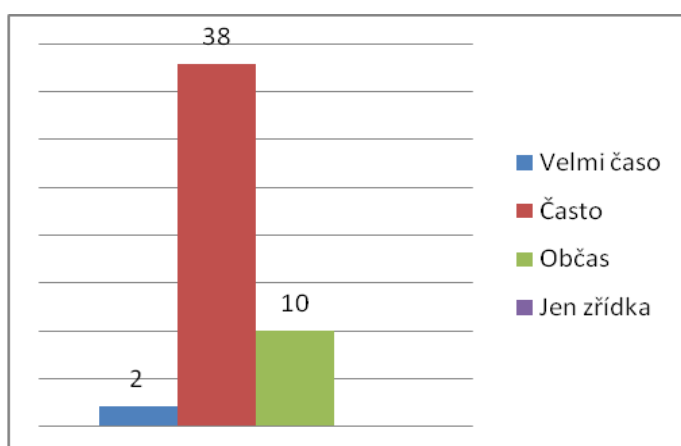
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č.7: Využíváte Moravské vinařské stezky nebo se je chystáte projít?stezky



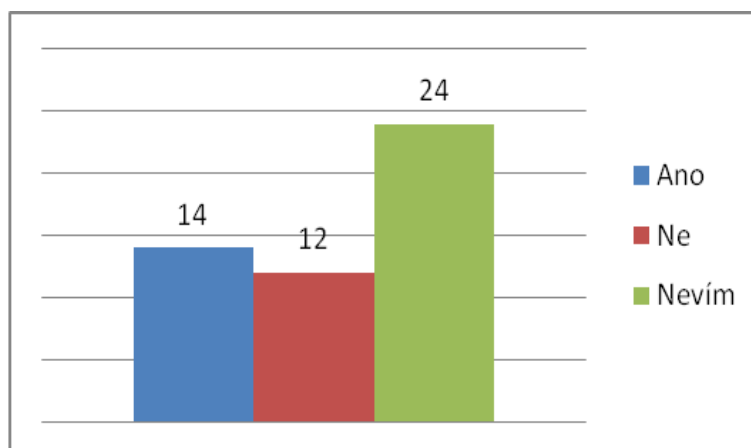
Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek č.8: Pokud ANO, tak v jakém časovém intervalu



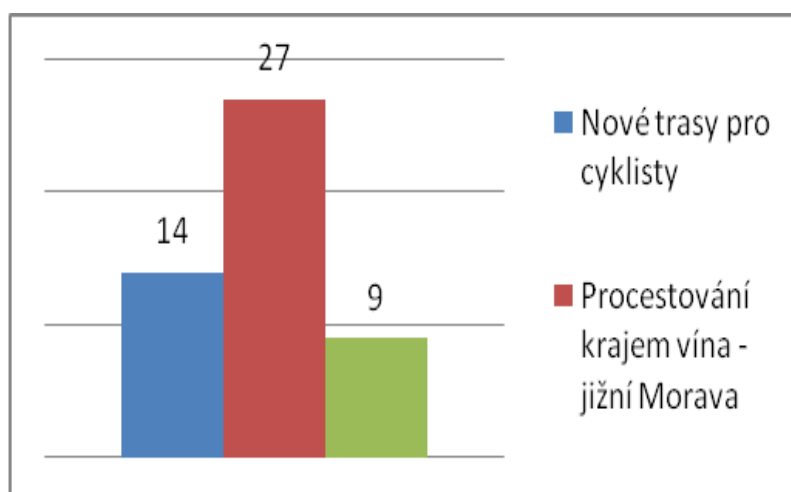
Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek č.9: Byl/a byste ochotný/á cestovat za vinařskou turistikou do zahraničí?



Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek č.10: Jaký důvod Vás přivedl či vede k využití moravských vinařských stezek



Zdroj: vlastní tvorba

Obrázek č.11: Jste spokojeni s vybavením těchto stezek, pokud s nimi máte zkušenost?



Zdroj: vlastní tvorba